

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Balev. Regele Ferdinand 422
(József főherceg-ut.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.
Bucurestiben 50 banival több

Hirdetéseket a hirdetés díj szerint

Hatvan esztendő.

Impozáns ünnepet ült ma Arad iparossága. Egy aradi ékszerész-cég most ünnepli fennállásának hatvanadik évfordulóját. A Grallert-cég kis órásműhelyből hatvan esztendei komoly, szorgalmas munka árán nőtt uaggyá és most jogos büszkeséggel mutathat rá az eddig megtett hosszú utra. A világesemények forgatagában elvész ez a csendes kis jubileum, aminek talán csak lokális jelentősége van. Aradváros polgárai megilletődve konstatálják, hogy a Fő-tér egy régi megbízható cége immár 60 esztendő és ezt a meghatottságukat néhány őszinte szerencsekívánattal megtoldva, kifejezésre is juttatja, ha alkalom kínálkozik reá. Egyébként a hatalmas és rohanó események során nem látszik nagy dolognak az emberek előtt az egész jubileum. Mi azonban, akik — és most elkerülhetetlen az obligát frázis — a társadalmi és gazdasági élet útőerén tartjuk a kezünket és minden változást, jelt és szemmel figyelünk, örvendezve és reménykedve ünnepeljük meg a Grallert-cég jubileuma előtt.

Hogyan, csakugyan lehetséges volna, hogy ez a kis törekény sajka céltudatosan, minden akadályt leküzdve előre tudott haladni abban a viharos óceánban, amelyet az utóbbi hatvan esztendő jelent? Nem nyelte el a haragos hullám, amelyet Poseidon villája paskol, nem pusztult el a Scillák és Charibdisek között? Hiszen akkor van remény arra, hogy a viharok dulása talán megkíméli az a hajót is, a melyben Románia gazdasági élete evez a boldogulás kikötője felé. A tenger ugyan még mindig tornyos hullámokat csapdos a hajó oldalához, necsegnék-ropognak az eresztékek, de minden szem a kormányrud felé tekint: oman várják, hogy ügyesen, bátran és okosan kormányozva, a hajó elkerüli a veszedelmeket és célhoz jut.

Románia gazdasági helyzete — jól tudjuk — nem a legrosszabb. Szerencsétlen körülmények, még szerencsétlenebb intézkedések olyan állapotba hozták az ipart és a kereskedelmet, hogy minden pillanatban katasztrófától lehet tartani. Az egymásután következő kormányok helytelen és oktalan pénzügyi politikája bedugaszolta azokat az erőforrásokat, melyek pedig alkalmas időben egészen más irányokba lendítették volna az ország gazdasági fejlődését. A hibás és rövidlátó vám- és adó-politika megbénította az ipart és kereskedelmet és a minimumra lankasztotta a termelést ebben a bőven termő országban. A kormánykeréknel balkezes és rövidlátó emberek ültek, akik nemcsak hogy lavírozni nem tudtak a zajló események hullámverésében, hanem még olyan veszedelmekbe is sodorták az országot, amelyeket pedig könnyen elkerülhetek volna. Az átalakulásnak, vajadásnak, a forrongásnak időszaka nálunk tovább tartott, mint más országokban, de az is igaz, hogy Romániának gigászi feladatokkal kellett megbirkóznia.

A Bratianu-kormány most merész szögben akar eltérni az eddigi iránytól. Elhatározta, hogy rövidesen stabilizálni fogja a lejt és realizálja a külföldi kölcsönt, ami által gazdasági betegségünk két fontos kórokozója tűnik el. Lehet, hogy sikerül nekik ezzel új és biztonságosabb utra kormányozni a hajót, amelynek utasai aggódva figyelik a fenyegető hullámokat.

Szétforgácsolódott a Lupu-párt.

Apártszervezetek nagyrésze a nemzeti-parasztpártba olvadt. — Kormány-párti vita Maniu nyilatkozata körül. — Bratianu Vintila felveszi a harcot Maniu Gyulával szemben. — Nagy átalakulások készülnek a kormányban.

(Az Aradi Közlöny bucurestii tudósítójának távirata.) A belpolitika érdeklődésének homlokterében természetesen még ma is Maniu Gyulának a Petit Parisienben megjelent és Európaszerte nagy feltűnést keltett szenzációs tartalmú nyilatkozata áll. Bár a nemzeti-parasztpárt hivatalos lapjában a Dreptatea-ban a leghatározottabban megcáfolja az interjú hitelességét, egyben meglepetéssel közli, hogy már az első pillanatban is abszurdumnak tetsző nyilatkozat miatt a kormány mindazokat a külföldi lapokat, melyek a nyilatkozattal és az ezzel kapcsolatos kérdésekkel foglalkoztak, elkoboztatta. Erre a közlésre ma a kormány félhivatalosa, a Viitorul válaszol, amely lap tiltakozik a Dreptatea megállapítása ellen és közli, hogy nem koboztak el egyetlen külföldi politikai lapot sem, annál kevésbé a Petit Parisient és így Maniu intervjúját mindenki olvashatta. Nemcsak hogy nem koboztak el lapokat — írja a Viitorul — de nagyon is meg volnánk elégedve és elvárjuk, hogy a Dreptatea is reprodukálna azt, hogy az egész közvélemény számot tudjon vetni azzal a móddal, ahogyan a nemzeti-parasztpárt leadja nyilatkozatait a politikai problémákról, ahogyan egy párt, amely magát kormányzópártnak minősíti, karlista, anarchista, vagy köztársasági lehet, attól téve ezt függővé, hogy kormányra hívják-e a pártot, vagy nem? Ez után a lap beközi Maniunak a Petit Parisienben megjelent nyilatkozatát, amely pontos fordításban így hangzik:

Mit is mondott Maniu Gyula?

Karlista-e a nemzeti-parasztpárt, vagy sem? — kérdezte a francia újságíró.

— Tudom, — felelte Maniu — hogy ezzel vagyunk vádolva és ez az intelligencia hiányára vall. Erre nézve bizonyíték az, hogy a liberálistárpárt ellen nem volt kevésbé erős a küzdelemünk akkor sem, amidőn Károly még nem hagyta el Bucurestit. Ami minket elválaszt, az nem a dinasztikus kérdés. A nézetelés köztünk sokkal lényegesebb. Különbözőnk a kormányzási elvekben és különösen abban, hogyan kell az országot adminisztrálni. A nemzeti-parasztpárt nem karlista. Nemrég ugyan Károly lemondása ellen nyilatkoztunk, sőt ennek én személyesen is ellene voltam akkor, mikor a koronatanács ez szóba került. 1926. decemberében, vagyis egy évvel a lemondása után Ferdinand király felhatalmazása alapján felkértem Popovici Mihályt, utazzék Párisba és tárgyaljon Károllyal a visszatérésre vonatkozólag, amely bizonyos feltételekhez lett volna kötve. Sajnáljuk, hogy Károly nem csinálta meg azt a gesztust, amelyet elvártunk tőle. De nem lehetünk katolikusabbak a papánál. Károly intelligens ember, adottságokkal megáldott, szimpatikus és királynak nagyon jól előkészített. Azt hiszem,

lámokat. Erős kéz, biztos szem, józanság és előrelátás kell a kormányrudhoz és akkor nem történhetik baj, mert ime a Grallert-cég gyenge kis sajkája is dacolni tudott a hatvan esztendő még a mainál is szertelenebb viharai-

hogy nagyon jó lett volna királynak. Elismeréssel vagyunk azonban iránta, hogy lemondása után konzekvens maradt és nem került ellenségeskedésbe fiával. Mi elfogadjuk az események által teremtett helyzetet. Mindenek előtt hazafiak és románok vagyunk és elejét vesszük annak, hogy a dinasztikus kérdésben ellentétek legyenek s megakadályozzuk, hogy zavargások támadjanak az országban. Nem kívánunk többet, csupán azt, hogy maradjanak meg a jelenlevők, de ezek aztán korrektül teljesítsék feladataikat. A régenstanács, amely a király nevében beszél, pártokon felül kell, hogy álljon. Mindenesetre úgy látjuk, hogy a régenstanács ezt megtehetné mindannyiunk meglegedésére, de ténylegesen azt látjuk, hogy utánozza Ferdinand királyt, aki abszolút uralkodó volt és favorizálja a liberálisokat. Ha eltűrtük ezt a bánásmódot az elhunyt királytól, ez abban rejti magyarázatát, hogy ő volt Románia megalapítója, de bizonyos, hogy nem tűrjük el a régenstanácstól. Egy nemrég történt kihallgatásom alkalmával felhívtam a régenstanács figyelmét ezekre a dolgokra és a velük járó súlyos következményekre. El vagyunk határozva ugyanis arra, hogy minden fenntartás nélkül legyőzzük a liberálistárpártot. Ha törvényes eszközeink nem lesznek elegendők, más eszközökhöz is folyamodunk. Csak a régenstanácstól függ, hogy ennek a küzdelemnek egyedül a liberálistárpárt legyen az áldozata. Az újságíró ekkor megkérdezte Maniutól, hogy ha ez nem sikerülne, akkor Károlyt hazahoznák? Mire Maniu a következőket válaszolta:

— Már most megmondhatom, hogy ilyen esetben teljes szabadkezet tartanánk fenn magunknak, elhatározni azt, hogy eljött-e az ideje annak, hogy Károlyra apelláljunk, avagy köztársaságot alakítsunk.

Lupu-párt beolvad a nemzeti-parasztpártba.

A Cuvantul szerint Bratianu Vintila a Kárácsnyai ünnepek alatt burkolt formában bejelentette, hogy kormányát az ünnepek után átalakítja, ami annyit jelent, hogy a kormány nem hajlandó félre vonulni Maniu elől s így heves politikai harcokra van kilátás. Az a tény, hogy a kormány elveszi a harcot, arra bírta a nemzeti-parasztpártot, hogy táborát még jobban megerősítse. Politikai körökben nagy meglepetést keltett ugyanis, hogy Lupu dr. pártjának tekintélyes része tegnap váratlanul a nemzeti-parasztpártba iratkozott át, anélkül, hogy erről előre értesítették volna Lupu minisztert. Ezért politikai körökben úgy látják, hogy pártja szétrobbantásával Lupu dr. helyzete is megrendült a kormányban s valószínű, hogy Bratianu Vintila őt is legközelebb már menesztetni fogja, aminthogy szó van Stelian Popescu és Lapedatu távozásáról is.

val. Mert okosan, bátran, éber szemmel és nagy kitartással vezették a lélekvesztőt azok, akik a cég élén állottak. A nagy hajó kormányosai tanulhatnak néha a sajkák irányítótól.

akiknek helyébe a liberálist párt radikálisabb személyeit vették be a kormányba. Az ellenzéki lapok azonban meg vannak győződve arról, hogy mindez már nem fog megtörténni, mert súlyosbítja Bratianu helyzetét, hogy maga a liberálist párt nagy többsége sincs bizalommal iránta és a disszidens elemek már ki-

is jelentették, hogy a miniszterelnököt nem igen támogatják. Politikai körökben nagy fel-tűnést keltett, hogy a Lupta szerint Madgearu ma este Clujra utazott, ahol Maniuval fog találkozni, hogy a pártvezérrel az ellene indított támadásokra adandó válasz ügyében beható tanácskozásokat folytasson.

Impozáns méltósággal folyt le a zsidóság gyászünnepe.

Heves agitáció folyik a főváros uccáin. — Titulescu elégedetlen az enyhe megtorló-intézkedések miatt, s újból lemondásra készül.

(Arad, december 29.) A közelmúltban történt oradeai és clujai zsinagógapusztítások és tóra-megszentségtelenítések feletti gyászmanifesztációjaként az ország zsidósága ma teljes napi böjttel adózott a pusztítások gyászos emlékének. Arad zsidósága is kivette részét az egyetemes gyászból és teljes napi napkeltétől napnyugtáig tartó böjten kívül két gyászistentisztelettel emlékezett meg az oradeai és clujai borzalmas napokról. Az istentiszteletek méltóságos gyászpompával és lekióval történtek mindkét templomban a hívők nagy és népes részvételével. Az oradeai és clujai templomrombolások alkalmából elrendelt országos böjtnapot egyébként Erdély egész zsidósága mély lelki megilletődéssel ülte meg. A zsinagógák, különösen Oradean és Clujon teltek meg a hitközségek tagjaival. A gyászistentiszteletek keretében mindenütt beillesztették Fischer alba-iuliai főrabbi bínbánó imáját. Egész Erdélyben úgy az ortodox, mint a neológ zsidók megülték a böjtnapot, de a kisebb városokban és községekben is megtartották a böjtot, mely délután öt órakor ért véget.

Antiszemita agitáció folyik Bucuresti uccáin.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A diákság lelkéből a legutóbb olyan szomorú körülmények között és féktelen rombolásban kirobbant zsidógyűlölet lokalizálására ugylászik — mint a Cuvantul írja — korántsem tett pontot a bucaresti-i hadbírósg ítélete. A Cuvantul értesülése szerint az antiszemita agitáció nemhogy szűnt volna, ellenkezőleg a hadbírósg verdiktje után mind nagyobb erővel lángol fel. Ismeretlen egyének a diákszövetség leple alatt napról-napra a röpiratok tizezeivel árasztják el Bucurestét. A röpiratok minden cenzúra s minden ostromállapotú intézkedés ellenére is a legféktelenebb módon uszítják a lakosságot a zsidóság ellen. Az egyik antiszemita röpirat, amely ezerszámra kerül az uccára és a kávéházakba, egy új antiszemita himnuszt foglal magában, amelyben többek között az alábbi tételek vannak:

„Üzzük ki kiméletlenül a zsidókat, az ő jelszavuk fogat-fogért, vegyünk hát példát tőlük“... És a refrén: „Gyertek mindannyian botokkal és karddal, gyertek légiókban, induljunk keresztshadjáratra és tisztítsuk meg a román földet. És ha nem akarnának Palesztinába menni, üssünk szét köztük a fűtykösökkel és emlékeztessük őket egy pillanatra szent Bertalan éjszakájára.“

Titulescu külügyminiszter újból lemondással fenyeget.

A Cuvantul — a fentiek ismertetése után — a nyílt és most már mind nagyobb lángokban lobogó gyűlölet szó nélkül türeése miatt heves kirohanást intéz a kormány ellen és megállapítja, hogy a rombolások és az ezután történtek miatt a felelősség jórészen egyenesen a kormányt illeti. A lap szerint a diákker hadbírósgai tárgyalásának anyagából megállapítható, hogy az oradeai (nagyváradi) kongresszust a kormány rendezte és az állam kasszája viselte a költségeket. Ezért követeli, hogy nem csupán a rombolásokban részes diákokat, de a zavargások értelmi szerzőit, a minisztereket is megfelelő szankciókkal illessék. A kérdéssel kapcsolatban más helyütt a lap arról értesült, hogy a diákker verdiktje újból komplikációkat okozott a kormánynak. Titulescu ugyanis, nem tudván elrejtetni a ver-

dikt feletti elégedetlenségét, újból lemondással fenyegette meg a kormányt. Titulescu e hír szerint legfőképpen azon csodálkozik, hogy a hadbírósg ügyésze maga kérte három diáknak a felmentését. Ebből a magatartásból a külügyminiszter azt a következtetést vonja le, hogy a diákok vagy valóban ártatlanok voltak s így az egész per csak paródia volt, minthogy a vizsgálat futni hagyta a valódi

Eihalasztották a kisantant-konferenciát.

Lengyelország nem lép be a kisantantba, csupán megfigyelőt küld a konferenciára.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Cuvantul értesülése szerint, koraiak azok a hírek, hogy a kisantant konferenciája januárban összeül. A konferenciát csak későbbi időpontban fogják megtartani, mert Titulescu külügyminiszter néhány nap múlva San Remóba utazik, ahol kurát tart, hogy egészségét teljesen helyre állítsa. Majd meglátogatja Páris, Rómát, Londont és Berlint. A külügyminiszter ezután Genfbe utazik, ahol március 5-én megnyílik a népszövetség ülészaka. Eddig az időpontig tehát szó sem lehet a kisantant bucaresti-i konferenciájáról. Valószínű, hogy Genfben a kisantant külügyminiszterei megtartják szokásos eszmecsereiket és az ugynevezett konferenciát majd későbbben fogják Bucurestibe összehívni.

Illetékes helyen különben az elhalasztott kisantant-konferenciáról az alábbi információt közlik:

Aradi uriaszonyok a volánná!

Tizennégy aradi urinó szerente meg az autóvezetési igazolványt.

(Arad, december 29.) Kedden, 1928. január harmadikán ismét sofőrvizsga lesz az aradi államrendőrségen. Az autómobil, e modern közlekedési eszköz, rendkívüli terjedésére jellemző, hogy 1927-ben átlag minden hónapban, de néha havonta kétszer is kellett sofőrvizsgát tartani, hogy az autóvezetés tudományára szomjas hölgyeket és urakat leexaminálja a rendőrségen működő szakbizottság. Az aradi rendőrség közlekedési ügyosztályának statisztikája kimutatja, hogy Aradon és Arad-megyében összesen **hétyszázöt** autótulajdonos van, illetve ennyi autós szám szerepel a nyilvántartásban. Több mint ezer sofőr-igazolványt adtak ki eddig és a sofőrök között az utóbbi két esztendő óta nők is szerepelnek. Természetesen az aradi hölgysofőrök csak műkedvelők és csupán passzióból szerezték meg az autóvezetési jogosítványt. Érdekes, hogy főleg az utóbbi időben a hölgyek a legnagyobb ambícióval és a legjobb eredménnyel vizsgáznak és nincsen olyan sofőrvizsga, hogy azon ne egy vagy két aradi urihölgy nyerné el a legkiválóbb bizonyítványt. Ha a közlekedési kihágások statisztikáját figyeljük, abból is megállapíthatjuk, hogy 1927. esztendőben egyetlen sofőrőhölgyet sem ítélték el Aradon gyorshajtás, vagy egyéb közlekedési kihágás miatt. Pedig az a hölgy, aki megszerezte az autóhajtási engedélyt, nemes igyekezettel használ fel minden szabad időt arra, hogy áldozzon ennek a sportnak. Minden időben láthatunk Arad uccáin autómobilokat végigrobogni, amelyeken elegáns hölgy ül a kormánykerékkel. Eddig a következő hölgyek kormányoznak autót Aradon, illetve szerezték meg a vezetői igazolványt:

Dr. Hotoran Victoriné, dr. Borneas Gyuláné, Kálmán Adolfiné, dr. Kardos Gézané, dr.

blánosoket, vagy pedig felsőbb rendeletre volt az ügyész olyannyira „néző“. De bármilyen legyen az oka a verdiktnek, a külügyminiszter az enyhe ítéletet nem tartja elegendő szépségflastromnak a történetek után és úgy véli, hogy az ilyen bizonytalan megtorlások nem fognak hozzájárulni az ország politikai hitelének emeléséhez.

A történetekkel kapcsolatban egyébként ma kinos feltűnést keltett a Timisoaran (Temesváron) megjelenő „Sontagsblatt“ című hetilap cikke, amelyben Wetzl nevezett káplán a megtörtént zsidóverések ügyében különvéleményt jelent be s kevesli az Oradean és Clujon, valamint egyebütt történt rombolásokat, egyben pedig uszító felhívást intéz a keresztényekhez, hogy végre-valahára számoljanak már le ezzel a „kérdéssel“. Természetes, hogy Wetzl káplán egyéni s mondhatnánk a kisebbségi egyházak keretében egyedül-álló véleményét a római katolikus egyház és a katolikus hívek nemhogy nem osztják, hanem legsúlyosabban elítélik ezt a hamgot, amely csak a felekezetek közötti harc újabb fellángolására és a teljes anarchiához vezetne.

Külföldi lapok hetek óta azt írják, hogy a kisantant január közepén Bucurestiben konferenciát tart. Hivatalos helyről most közlik, hogy a konferenciát nem januárban, hanem később, eddig még meg nem állapított időpontban tartják meg. Tény az, hogy a három állam külügyminiszterei között jegyzékváltás folyik és megállapodás is történt a konferencia munkarendjéről, pontos dátuma azonban még nincs megállapítva. Titulescu külügyminiszter a hét végén külföldre utazik és egy teljes hónapig lesz távol, úgyhogy a konferenciát januárban semmi körülmények között nem lehet megtartani. Ami most már azt a hírt illeti, hogy Lengyelország belép a kisantantba, a külügyminiszteriumból kapott értesítés szerint erről nem lehet szó. Annyi történt mindössze, hogy Lengyelország a legközelebbi kisantant-konferenciára megfigyelőt küld ki.

Petz Lipótné, Almássy Lászlóné, dr. Palágyi Jenőné, dr. Weil Károlyné, dr. Kabdebó Györgyné, Szabó Györgyné, Helny Valéria, Fleiszig Ilona, dr. Krepil Jánosné, Vassi Sabin kapitányné.

A virágzó autómobil-sport mellett kerékpár-kultuszról is beszélhetünk Aradon. Kétezerhatszáz kerékpár-hajtási engedélyt adott ki eddig a rendőrség és a kerékpárosok között több mint kétszáz nő szerepel.

Panaaszodik az erdélyi ügyvédi kar.

Az ügyvédi kamarák dékánjainak országos értekezlete. — Memorandum készül az igazságügyminiszterhez.

(Az Aradi Közlöny clujai tudósítójának telefonjelentése.) Az ügyvédi kamarák dékánjai tegnap Clujon értekezletet tartottak Dobrescu Demeter bucaresti-i kamarai elnök elnöklése alatt. Az elnöki megnyitó után Duciu bucovinai ügyvéd üdvözlö a jelenlevőket, majd ismerteti azokat az akadályokat, amelyek hátráltatják az igazságszolgáltatás gyors menetét. Birálja a törvényhozó tanács összetételét, amelyben csak regátbeli tagok foglalnak helyet és épen ezért nem fordíthatnak kellő figyelmet a csatolt területék érdekeire. Kéri a közgyűlést, hogy ez ügyben memorandummal forduljanak az igazságügyminiszterhez. Dr. Suciú az egységesítési törvényjavaslatokról beszélt, majd Moldovan Valér a vidéki ügyvédek helyzetét ismerteti és rámutat arra az alantos helyzetre, amelyben az erdélyi ügyvédek a regátbeliekkel szemben vannak. Többek felszólalása után az értekezlet elhatározta, hogy az ügyvédi kar sérelmeiről memorandumot készítenek és azt a legközelebbi időben belülről az igazságügyi miniszterhez juttatják.

Évzáró-ülést

tartott az aradi kereskedelmi és iparkamara.

Marcus Mihály kamarai elnök nagykonceptióju beszéddel rekesztette be a kamara ezévi működését. — A multnak sok baja után a jobb jövő reménye kecsgetti a kereskedő- és iparostársadalmat. — A valutastabilizáció és külföldi kölcsön után a helyreállítás nagy munkája következik.

(Arad, december 29.) Az aradi kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsa ma délután 5 órakor évzáró ülést tartott Marcus Mihály szenátor elnöklése mellett. Az ülés, noha arról a mai zsidó gyászistentisztelet miatt sokan hiányoztak, elég népes volt és a szürkének mutatkozó tárgysorozat ellenére, igen érdekes felszólalások hangzottak el. A tanács rövid egymásutánban tudomásul vette, hogy a minisztérium engedélyezte az 1927. évi pótfelhasználását és az 1928-as költségvetést lényegtelen módosítással jóváhagyta. Olariu Demeter volt tanácsstag helyét Crisan Demeterrel töltötte be az igazgatótanács, majd

az új telefonközpont

ismeretes ügye került szóba. Pacuraru főtitkár, illetve dr. Falus titkár örömmel jelentették be, hogy az előleggyűjtési akció igen szép sikerrel járt már eddig, mert 152 előfizető kereken 4 és fél millió lejt jegyzett elő. Marcus elnök közölte ezt az eredményt Marinescu vezérigazgatóval, aki elismeréssel adózott a kamarának e munkáért és közölte, hogy az összeget egyenesen a gyárnak kell majd annak idején kifizetni, de lehetséges, hogy nagyobb összegre nem is lesz szükség.

Marcus elnök és Pacuraru Brutus főtitkár különben eljártak Bucurestiben az adótulfizetések ügyében is és azt kérték, hogy a túlfizetéseket tudják be az ideai adókba. Két konkrét esetben sikerült is ezt keresztülvinni. A baj azonban az, hogy az új adótörvény erre az esetre nem rendelkezik megfelelő szakasszal. Illetékes helyen azonban megígérték a kérdés általános rendezését. Eljárt az elnök és a főtitkár a monopol ellenőrző közegeknek túlbuzgósága ügyében, amelyről az Aradi Közlöny nemrégiben hírt is adott és a vezérigazgató megígérte, hogy erélyesen fel fog lépni a hatalmukkal visszaélő közegekkel szemben. Nicolae a pénzügyigazgató felszólalásában szintén belátja, hogy az adótulfizetések ügyét rendezni kell és ő már régóta azon van, hogy ez a kérdés általánosan is megoldassék. Erre vonatkozóan különben előterjesztést is tett a minisztériumnak.

Tudomásul vette a tanács, hogy a kiskereskedők és iparosok könyvvezetési kötelezettsége, a lebélyegzés megtörténtével, vagyis december 31-én életbe lép, valamint azt is, hogy a kamara a kereskedelmi körök kívánására köszönetet szavazott Georgescu prefektusnak és Filotti rendőrprefektusnak, mivel erélyes, preventív intézkedésekkel megakadályozták Aradon az esetleges diákvárgásokat.

Munkás-problémák a kamara előtt.

Pacuraru főtitkár ezután előadta, hogy a Kamarák Szövetsége megküldte az új munkaiügyi kodex tervezetét, amely foglalkozók a tanácsszerződés, egyéni- és kollektív szerződés, munkaiügyi konfliktusok kérdésével, szindikátusok megalapításával és sok, egészen újzerű dolgot is tartalmaz. Így előírja a munkások részesedését a nyereségből, ha az 10 százalékon felüli, azonkívül 15 napi szabadságot mind a munkásoknak, teljes fizetés mellett. Elmondotta a főtitkár, hogy megbízható információ szerint ezt a tervezetet időközben már el is ejtették, úgy, hogy kamara ezzel már nem is foglalkozik, csak az újabb tervezettel, ha az majd megérkezik. Petrescu Illés gyárigazgató azon a véleményen van, hogy egy ilyen tervezet sohasem kerülhet a parlament elé,

mert a munkaadók oly elkeseredetten kelnek majd ki ellene, hogy nem lehet törvény belőle. Szerinte a kérdést úgy lehet megoldani, ha az összes érdekeket összhangba hozzák. Ez a tervezet csak új konfliktusokat fog eredményezni. Nem kell másra gondolni, csak arra, hogy a tervezet szerint a munkások részesednek a jövedelemben, ellenőrizhetik a vállalat belső ügyeit, beleszólhatnak mindenbe, szindikátusokat és dolgozóhelyükön tanácsokat alakíthatnak. Ez a tervezet teljesen elfogadhatatlan. Popescu Péter munkaiügyi felügyelő sajnálja, hogy nem ismeri a tervezetet és így csak készületlenül szólhat hozzá, de azért fontosnak tartja a dolgot és azon a véleményen van, hogy kell szociális kérdésekkel is foglalkozni. Tulzottnak tartja Petrescu kritikáját és elhibázottnak a kamara ama taktikáját, hogy egyszerűen negligálja a tervezetet. Lépést kell tartani a fejlődéssel és sokkal jobb, ha mi adjuk meg a munkásoknak a kedvezményeket, mintha azok csikariák azt ki tőlünk. Javasolja, hogy a kamara tanulmányozza a tervezetet és tegye meg észrevételeit. Petrescu válaszában kijelenti, hogy ha Popescu ismerne a tervezetet, ugyanazon a véleményen lenne, mint ő. A munkaadók nem zárkoznak el az evolúció elől, de ez a brüszk ugrás, amit a tervezet mutat, nem evolúció, hanem revolúció. Mateescu alelnök amellett van, hogy tanulmányozni kell a kérdést, de sok pontot, így például a részesedést, veszélyes dolognak tartja. Ez nincs meg a legnagyobb nyugati iparállamokban sem.

Több hozzászólás után a tanács egy bizottságot küldött ki a tervezet tanulmányozására. A bizottság tagjai a következők: Popescu Péter, Petrescu Illés, Kornis Odón, Reinhart Gyula, Domán Sándor és Burza Kornél.

A tanács ezután jóváhagyta a tanoncotthon szabályrendeletét és tudomásul vette, hogy az igazgatóság a különböző kiadásokra 150.000 lejt vett fel a költségvetésbe. A Vulcu I. Maxim lemondása folytán megüresedett tanácsnagyi helyét Lázár Kornéllal töltötték be, majd Zima Tibor nyug. főtitkárt levelező taggá választották.

Az új vasuti tarifa tönkre teszi az erdélyi faipart.

Jellinek József emelkedett fel ezután szólásra és rámutatott arra, hogy a gazdasági válság egyik főoka a CFR. tarifapolitikája. Kimutatta, hogy a rossz besztásu tarifa megszüntette az egyik legnagyobb aradi gőzfűrészt, a másik is épen csak él, altruizmusból, ki tudja meddig. Arad megye legnagyobb erdőkitermelő vállalata teljesen besztintette működését és így óriási módon megszorodott a munkanélküliek száma. Erre orvoslást kerestek már régebben. Mindemitt a legnagyobb megértéssel fogadták őket és megígérték mindent. Most aztán nyilvánosságra került az új tarifa-tervezet és a legnagyobb megdöbbenéssel lehet megállapítani, hogy eszerint a szállítási díjak nem hogy csökkentek, hanem 20—45 százalékkal emelkedtek. Ez végzetes csapást jelent az erdélyi faiparra és ép azért azt javasolja, hogy azt elhárítandó, utazzanak fel Pacuraru főtitkárnal január elején Bucurestibe és az egyik előértekezleten résztvéve, akadályozzák meg a tarifának ily módon való életbelépését. A tanács a javaslatot elfogadta.

Az elnök évzáró beszéde.

Ezután Marcus Mihály dr. elnök tartotta meg évzáró beszédét: Elérkezvén az 1927. év végére, — mondotta — engedjétek meg, hogy egy pillanatra visszatekintsünk az elmúlt esztendőre. Az a gazdasági válság, mely a háboru utáni időkben végig vonult Európának talán mindegyik országán, győzteseknél és legyőzötteknél egyaránt, nem kímélte a mi hazánkat sem. És ha nálunk később is je-

FIGYELMEZTESSE

a kereskedőt,
ha elfelejt
Önök vásár-**AMITIE** bélyeget
lása után adni!

lentkezett mint másutt, hatásaiban majdnem ép oly pusztító volt. Megtizedelve sorainkat, elhullottak a gazdasági frontnak azok a katonái, akik kellő elővigyázatosság nélkül álltak a gazdasági küzdelem tűzvonalában, vagy akik erejüket meghaladó vállalkozásokba merészkedtek. Megannyi csődöt és fizetési képtelenséget jelentenek ezek az elhullott katonák és az irántuk érzett gyász festi feketére az elmúlt év színét. Ez alkalommal nem kívánunk a válságot előidéző okokkal foglalkozni. Csak megállapíthatjuk, hogy az elmúlt év Románia gazdasági történetének igen szomorú fejezete. Hinni merjük, hogy ez év lezárásával lezáródik ez a fejezet is és annyi megpróbáltatás után egy új, boldogabb korszak virrad reánk. Epen ezért fordítsuk el szemünket a multak sajnálatos eseményeiről és a bennünk rejlő tanulságok észürését bizzuk azokra, akiknek kezében van az ország hajója. Ő-esztendő végén, újév küszöbén vessük tekintetünket a jövő felé, amely kárpótlást ígér a multak bajaiért és sugaras reménységekkel van tele. Két fontos körülmény az, mely bennünket erre a reménységre feljogosít. Az egyik: valutánk stabilizálásának most már kétségtelenül közeli időpontja, a másik pedig: a helyreállítási munkálatok komoly kezdete. Hivatalos — még pedig a legilletékesebb — helyről elhangzott nyilatkozatok szerint is a valuta stabilizálása a jövő évben feltétlenül megtörténik. A külföldi kölcsön realizálása e célra, igen előrehaladott állapotban van. Gazdasági betegségeink egyik fő oka nyer orvoslást ezzel és ha az árfolyam-stabilizálással együtt a forgalomban levő bankjegyek mennyisége is megfelelő módon szaporíttatik, akkor nemcsak gazdasági betegségeink lényeges javulását, hanem a kísérő szimptomák (pénzhiány, magas kamat stb.) közeli eltűnését is remélhetjük. A valuta stabilizálása és a bankjegymennyiségnek a forgalom szükségleteihez mért felemelése hatalmas lépést jelent gazdasági életünk konszolidációja felé, de tisztában kell lennünk azzal, hogy ez egymagában még nem elég. Utópista ábrándoknak adná át magát az, aki azt hinné, hogy a stabilizáció az a csodaszer, amelynek alkalmazásával minden baj egyszerre megszűnik. Az igazi javulást a termelő munka fokozása, annak minden lehető eszközzel való elősegítése fogja csak meghozni.

A valutastabilizáció után következik a helyreállítás munkája.

Epen ezért kell örömmel üdvözölnünk azt a hírt, amely szerint a kormányának eltökélt szándéka a helyreállítási munkák minél sürgősebb megkezdése. E hó 20-án volt az a fontos értekezlet, amelyen a miniszterelnök a CFR., a PTT., NFR. és SMR. vezetőit felhívta, hogy sürgősen terjesszék elő helyreállítási munkaprogramjukat. Ez azt mutatja, hogy a második külföldi kölcsön szerzése is remélhető. E program megvalósítása egy egész korszak lezárását jelenti. Látszólag talán meddő volt ez a korszak, de szükséges volt, mert a helyreállítás munkáját elő kellett készíteni és a maradandó alkotások megvalósítása nem történhetik márol-holnapra. Az átalakulásnak, a vajadásnak, a forrongásnak, az új berendezkedésnek, az e-ökésítésnek ez az időszaka nálunk talán tovább tartott, mint Európa többi országaiban, de nem szabad megelégedkezni arról, hogy kizárólag saját erőnkre utalva, gigászi feladatokkal kellett megbirkózni. A lényeg az, hogy ma végre eljutottunk ahhoz az uthoz, amely a szebb jövő felé vezet és töretlen hittel, friss reménységgel kell mindenkinek erre az utra lépni.

Hisszük, hogy az ujjáépítés nagy munkájában a kormányzat nemes példával fog előljárni. De ebből az alkotó, teremtő munkából ki kell vennie részét az ország minden polgárának. Nem szabad kishitűnek lenni. Bizni kell,

A szemed mint az éj... Ringató koringó

Mh niosevó! Oross olgány dal.

Kosák szerelom. Dal, fox, charleston.

A szép orosz melódiák kedvelői igaz örömet találnak ebben a három új kottában. Egyik szebb mint a másik. — Kottája 40.— lej.

MORAVETZ kiadás, mindenütt kaphatók.

Nagy Szilveszteri Kabaré

a Vadászkiirt-étteremben.

Szenzációs 3 órás kacagtató sláger műsora:

1. Lipl Lupl.

Kövér Gyula bohózata.

2. Krausz ur mulat.

Szöke szakál bohózata.

3. Mai gyerekek.

Harmath Imre bohózata.

4. Grünsaffné válik.

Szöke szakál bohózata.

Fellépnek: Tarnay Teri, Réthy Irén, Sugár Ica, Maci Dresser, Nagy Margit, Beregi László, Szabó Gyula, Rudas Bandi.

Szabad bemenet. Első előadás 10 órakor.

Második előadás fél 1 órakor.

Asztalok lefoglalhatók. Malacsorsolás.

népünk életerejében, élni akarásában, amely minden akadályt legyőzve, ki fogja építeni a szebb jövő minden lehetőségét. Mi nem vettük el hitünket olyan időben sem, amikor látszólag a kétkedőknek, a kishitűeknek volt igazuk. Megingathatatlanul hirdettük például bizalmunkat a lej-hez olyan időben, amikor a látszat ellenünk szólt, de az eredmény mégis minket igazolt. Az a lendület, amelyet gazdasági életünkben várunk a közeljövő intézkedéseivel következtében, meg fogja mutatni, hogy ismét nekünk volt igazunk, akik egy új, szerencsésebb és kedvezőbb korszak küszöbén érezzük magunkat. De vigyáznunk kell a túlzásoktól, nem szabad a másik végletbe sem esnünk és az eljövendő felvirágzási korszak biztatóbb kilátásai se csábítsanak senkit megalapozatlan vállalkozásokra. Mindenki csak azt végezze, amire ereje képessé teszi, de ez a rendelkezésre álló erőt most megfeszített szorgalommal kell a munka szolgálatába állítani. Ha minden polgár ezt fogja tenni, akkor maradék nélkül megvalósulnak azok a csillogó reménysek, amikkel az új esztendő felé tekintünk.

Nem zárhatom le ezt az esztendőt anélkül, hogy köszönetet ne mondjak erről a helyről azért a kormány és odaadó közreműködésért amellyel kamaránk tanácsa a mi munkánk elvégzését megkönnyítette s ahhoz bátorítást, támogatást, hasznos utbaigazításokat, és tanácsokat adott. Örömmel állapíthatom meg, hogy a tagok érdeklődése változatlanul fennállott kamaránk ügyei iránt, amit legjobban mutat az a körülmény, hogy havonta tartott tanácsuléseink mindegyikén határozatképes számban jelentek meg az igen tisztelt tanács-tagok. Semmilyen zavaró incidens nem gátolta munkánkat, nemzetiségi vagy felekezeti diszharmonianak még az árnyéka sem vetődött kamaránk falai közé. A tisztelt tanács-tagok kamarájként buzgalma és odaadása lehetővé tette azt, hogy munkánk eddigi eredményeire visszatekintve, meg lehetünk azzal elégedve. A kamara tekintélyében megerősödve állt idáig a kereskedelmi és ipari jogos érdekek védelmének előterében és azt reméljük, hogy az új korszak eljövetele a mi szerepünket is megváltoztatja: a védelemre az eddigi értelemben már nem lesz szükség és e helyett mi is minden erőnket az utánpótlás szolgálatába állíthatjuk. A t. tanács-tagok további változatlan kitartását kérem ehhez a munkához is és kívánom, hogy az új esztendő az önök érdemes munkájának is szép sikereket és eredményeket hozzon.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után az ülés véget ért.

Olcsó ujévi vásár

már kezdetét vette

STRASSER

divatruházában!

Mélyen leszállított árak!

Ki lesz az aradi törvényszék főelnöke.

Kombinációk az elnöki tisztség betöltése körül. — Beszélgetés Tamásdan dr.-ral, az aradi törvényszék elnökhelyettesével.

(Arad, december 29.) Barbura Sever dr. törvényszéki főelnök tragikus elhunytával megüresedett főelnöki méltóság betöltésének kérdésével kapcsolatban aradi jogász körökben különféle kombinációk keltek szárnyra. A nagynevű főelnök utódjává általában két közismert és köztiszteletben álló aradi táblabíró, Tamásdan Liviusz dr. és Hargot György tanácselnököket emlegetik, mint rangidős bírákat, de mint erre a fontos pozícióra legméltebb jogásznak is. A kérdésre vonatkozólag munkatársunk ma beszélgetést folytatott Tamásdan dr. tanácselnökkel, aki a következő nyilatkozatot tette:

— A főelnöki teendőket jelenleg én látom el, mint rangidős tanácselnök. Hogy ez a he-

lyettesítés meddig tart és hogy ki lesz nagyemlékü néhai főelnökünk utóda, arra ebben a pillanatban még senki nem adhat biztos választ. A szokás eddig az volt, hogy az igazságügyminiszter előterjesztésére a legfelsőbb kinevezési bizottság a rangban következő, legtöbb szolgálattal bíró tanácselnököt részesítette előnyben. Ebben az esetben tehát első sorban az én személyem jöhetne számításba. Na de ez egyáltalán nem bizonyos még, csak mondom, eddig ez volt a szokás. Mindenesetre a kérdés legkésőbb január közepéig eldőlt, de lehet, hogy már a legközelebbi napokban megtörténik a döntés a főelnöki szék betöltésének tekintetében.

Irodalom és művészet

* Az aradi színház heti műsora. Péntek: Bajadér, operett. (Kovács Kató felléptével. A. bérlet.) Szombat este 8 órakor: Pompadour, operett. (Kovács Kató felléptével. B. bérlet.) Este 11 órakor: Nagy szilveszteri kabaré. (A cirkuszhercegnő paródiája nagyszabású sorsjátékkal.) Vasárnap délután 3 órakor: Csattan a csók, operett. Délután 6 órakor: Broadway, dráma. Este 9 órakor: Luxemburg grófja, operett. (Kovács Kató felléptével. C. bérlet.)

* Kovács Kató első fellépése Aradon. Kovács Kató határozottan nagy primadonna. Szinte kinő a vidéki keretek közül. Már megjelenése is erre mutat. Hangja üdén szárnyaló, tiszta csengésű szoprán, játéka öntudatos leegyszerűsítése a fölényes primadonnaeszközöknek. Hévvvel, szívmelegséggel játszik, többet ad, mint operett-alakítást, kedvesen aszszonyit, önmagát. Amióta utoljára láttuk, kétségtelen fejlődési fokozatokat járt meg, pedig akkor sem volt kifogás ellene. Bemutatkozását is előnyösen választotta meg. A Marinka a táncosnő, hálás, jó szerepe neki, amelyben minden kvalitásának ragyogó színeiben csilloghat. Lendületet adott egyénisége az előadásnak, amelyet a szép ház közönsége mindvégig forró lelkesedéssel, tapsokkal kísért. Szólt ez első sorban a vendégművésznőnek. Alig tudta megköszönni a tapsokat. De bőven kijut a többi szereplőknek is: Betegek Bébynek, Galettának, ifj. Szendreynek, Kunnak és a többieknek is. Szép, tapsos, premierszámba menő est volt Kovács Kató első aradi vendégjátéka. (s. p.)

* Dálnoki Nagy Lajosnak „Mythologia” címmel új versek könyve készül. A mű hét ív terjedelemben, finom kiállításban január hó folyamán jelenik meg. Ára 60 lej. Műtán csak az előjegyzéshez képest lesznek megfelelő számu példányok kinyomtatva, előjegyzések január 15-ig eszközölhetők Kerpel Izsó és Oláh Sándor könyvkereskedésében, valamint a Vasárnap nyomdájában.

* Az aradi színházi iroda hírei. Kovács Kató — Bajadér. Kovács Katót, az aradi színház kiváló vendégét a közönség tüntető szeretettel fogadta első fellépése alkalmával. Pénteken lép fel másodszor Kovács Kató olyan szerepben, amelyben ismét ragyogtathatja szépségét és színészi képességeit. Pénteken a „Bajadér” címszerepét játssza, amely egyik leghíresebb alakítása. A többi főszerepet Betegek Béby, Galetta Ferenc, ifj. Szendrey és Kun Dezső játsszák. Kovács Kató szombaton a Pompadourban, vasárnap este pedig a Luxemburg grófjában lép fel vendégként. — A szilveszteri nagyszabású kabaré iránt városszerte nagy az érdeklődés. És ez érthető is, hiszen nem mindennapi mulatságban lesz része a közönségnek. Már maga az a tény, hogy Kiss Mariska, a legkiválóbb erdélyi komika játssza a Cirkuszhercegnő paródiája címszerepét, vonzó attrakció, melyhez még egész csomó érdekesnél-érdekesebb mutatvány járul. Elő fogják adni adni Károly Sándor aradi hírlapírónak nagy sikert aratott egyfelvonásos szatiráját, amelynek „A diktátor és a halál” a címe. Lesznek ezenkívül táncok és lesz ujévi malacsorsolás, amiben minden néző, aki megváltotta jegyét, résztvesz. — Két premierà. Újév után két nagyszerű üdonságot mutat be

Ha Szilveszterkor jól akar mulatni, úgy nézze meg az

Erzsébet Mozi

szilveszteréjeli kacagtató vigiáték-műsorát, mely élő malacsorsó-lással lesz egybekötve.

Kezdeté 11 órakor. — Rendés olcsó helyárak. — Kibővített zenekar.

a színház. Az egyik a „Hotel Napoleon” című pompás francia bohózat, amely még mindig táblás házakat vonz Budapesten. A másik üdonság a „Fecskészek” című operett, amelynek Bécsben és Budapesten példátlan sikere volt.

* „Zenei Szemle” Dohnányi-száma. A „Zenei Szemle”, a Járosy Dezső főszerkesztésében megjelenő zenei folyóirat legutolsó kettős száma Dohnányi Ernő 50 éves korának és 30 éves művészi jubileumának hódol a következő tartalommal: Papp Viktor: Dohnányi Ernő, az ember. Tóth Aladár: Dohnányi Ernő kultúrája, művésze gyénisége és zongoraművészete. Thomán István: Emlékeim Dohnányi Ernőről. Lányi Viktor: Dohnányi zenészerzői egyénisége. Varró Margit: Dohnányi, a nevelő. Gom-bosi Ottó: Francia hatás a német dalirodalomra a XV. század második felében. Kelemen Lajos: Adatok a régi Erdély kulturtörténetéhez. Zenei Élet: Meszlényi Róbert: Visszapillantás a frankfurti nemzetközi kiállításra. Molnár Antal: Az Internationale Gesellschaft für neu Musik V. zeneünnepsége. Előfizetés fél évre, tehát 5 számra 150 lej, egész évre 300 lej, mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal. Timisoara, Cetate.

Tűzbe dobtá a vagyonát.

Öngyilkos budapesti asszony különös rémtette.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Tegnap a mentők a Rókus-kórházba szállították özvegy Kovács Sándornét, aki morfiúmmal megmérgezte magát. Az asszony ma meghalt és az örökösök megtalálták végrendeletét, amelyben nagyobb összegről, ékszerekről és értékpapirokról rendelkezik. A hagyatékot azonban sehohsem találták meg, mire feljelentést tettek a rendőrségen. A tüzetes nyomozás megállapította, hogy az asszony öngyilkossága idején pillanatnyi elmezavarásban a tűzbe dobtá összes értékeit. A kályhában a hamu között megtaláltak néhány összeolvadt gyűrűt, fülbevalót, csekkönyv-maradványt és értékpapírfozlányt. Az elégett hagyaték körülbelül egy milliárd korona értékű.

Faeladás!

Zimandulnoun a Wittmann-féle gazdaság

határát körül szegélyző akác-fák, melynek nagyobb része szerszámfának igen alkalmas január hó 10-én egyes vevőknek szabadkezből elfog adatni. :- Venni szándékozókknak bővebb felvilágosítást ad: MANDEL FERENC úr a Wittmann-féle tanyán.

Nagy változások a diplomáciai karban.

Titulescu külföldi utra megy és áprilisig nem tér vissza Romániába.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Titulescu külügyminiszter — amennyiben az időjárás lehetővé teszi — január 4-én utazik külföldre. A külügyminiszter két hétig marad San-Moritzban, azután Páris, Londont, Berlint és Rómát keresi fel, majd visszatér a svájci időülőhelyre, azután pedig Genfbe utazik, ahol a Népszövetség ülésén képviseli Romániát. Valószínű, hogy Titulescu április elejéig távol lesz a fővárostól, ezért már elutazása előtt megtörténik a diplomáciai testületben a már korábban tervezett változások. Ezek szerint Antoniadé genfi, Petrescu Comnen berlini, Boerescu berni és Bradiceanu rio de janeiro követe lesz. Emandi és Filodor belgrádi és prágai követe kölcsönösen cserélnek. Kai-

ról követ Filip Lahovary lesz. Ohica jelenlegi külügyi államtitkár a Vatikánnál fogja Romániát képviselni, utóda Olanescu lesz. Lahovary római, Namu berlini és Pacleanu stockholmi követeket visszahívják és a külügyminisztériumban osztják be szolgálatra. A varsói sajtótársasági állás megszűnik.

Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata szerint Briand külügyminiszter tegnap Antonescu volt párisi román követtel folytatott tanácskozásokat, kit a román kormány különleges megbízatással küldött Párisba, hogy a két ország közötti pénzügyi kérdéseket rendezze. Antonescu — hír szerint — közben külföldi kölcsön ügyében is folytat tárgyalásokat.

Mussolini kiüldözi a kisebbségeket.

A legelnyomottabb kisebbség szenvedése. — Reut-Nicolussi, a déltiroli németek vezére, aki áruházban szökött meg a Lipari-szigetre való deportálás elől, nyilatkozik honfitársainak rettenetes helyzetéről.

(Az Aradi Közlöny innsbrucki tudósítójától.) Kétnapos bujdosás után áruházban érkezett Innsbruckba Reut-Nicolussi dr., a déltiroli németek vezére, akit Mussolini a Lipari-szigeten, Afrika partjaihoz közel berendezett internálótáborba akart deportálni. Reut-Nicolussi dr. nagy bünt követett el Mussolini szemében: tiltakozni próbált a déltiroli németek elnyomása ellen, akárcsak vezértársa, Noldin dr., aki ezért már több mint egy év óta a Lipari-sziget internálótáborában vanylódik.

A legelnyomottabb kisebbség szenvedéseiről Reut-Nicolussi dr. a következőket meséli:

— A faszizmus Dél-tiroiban a legváltozatosabb eszközökkel dolgozik. Bakker van Borse hollandiai ügyvédnőről, akit a Népszövetségi Ligák Uniója küldött Dél-tiroiba, azt híresztelték, hogy fascista kémnő. Így akartak ellene hangulatot és bizalmatlanságot teremteni a déltiroli németek között. Mikor ez a kísérlet kudarcot vallott, egyszerűen áttették a határon.

— Dél-tiroiban most Giarratana bozeni prefektus a legnagyobb ur. Giarratana a faszista metódusokat annak hőskorában tanulta ki, amikor szerkesztőségeket és nyomdákat romboltak és égették le. A legbrutálisabb módon igyekezik a déltiroli németeket anyanyelvüktől megfosztani. Röviddel ezelőtt a két német képviselő, Sternbach báró és Tinzl dr. ajánlatot tettek, hogy készek a kibékülési politikában közreműködni. A válasz erre az volt, hogy a kibékülési politika csakis a németek gyors beolvadása révén valósítható meg.

— A gyermekeknek nemcsak az iskolákban tilos németül beszélniük, de még otthon is ellenőrzik őket. A német egyetemeken tanuló diákokat tavaly mind behívták katonai szolgálatra. Mivel a nép- és középiskolák tanítói és tanárai nem tudnak németül, a gyerekek pedig nem beszélnek olaszul, képzeltető, hogy miként fest ez az oktatás. A most felnövő nemzedék fele analfabéta lesz. A faszizmus a déltiroli németeket gazdasági szempontból is rab-szolgásgába döntötte: elvette földjeinket, elidegenítette takarékpénztárainkat és most már régi családi neveinket is ki akarja irtani. Nem tudom, hogy ez a példanélküli elnyomás miként fog végződni, számtalan rosszoldala mellett azonban egy kedvező eredményt is ho-

zott számunkra: egyesítette az összes déltiroli németeket. Nálunk nincsenek pártok, világnézeti különbségek, a terror egységes frontta kovácsolta Dél-tiroi egész németiségét.

Iparosünnep Aradon.

A Grallert-cég hatvanéves jubileuma. — Ünnepszög az Iparosotthonban.

(Arad, december 29.) Bensőségesen meleg jubileumi ünnepséget ül Arad egyik legnagyobb ékszerháza: a Grallert J. és Fia ékszerkereskedése és vele Arad iparossága. Hatvan év előtt alapították meg a céget, mint kicsiny órásműhelyt és ebből fejlődött ki a mai fényes főtéri üzlet, amelynek ugy Aradon, mint a vidéken jócsengetű neve van. A nehéz gazdasági viszonyok viharában is szilárd bázison nyugodva, jutott el mai jubileumához a nagymúltú cég s ez a jubileum egész Arad kereskedőtársadalmának is ünnepe és valóban a cég jelenlegi tulajdonosát: Striegl Józsefet és feleségét Strieglné. Martini Hildát a köszöntő, ünneplő szavak irások egész halmazával árasztották el.

A cég története még 1866-ra nyúlik vissza. Grallert Joachimné gyermekeivel: Annával és Konráddal — aki jelenleg Pesten nyugalmazott altábornagy — rokon látogatásra érkezett Zombolyára, innen aztán átrándultak Ujaradra az ottani rokonokhoz, akik fölemelték Grallert Joachimné előtt, hogy itt, erre felé bizony nagyon szűkiben vannak a derék órásmestereknek és férje, ha lejönne, ebben a szakmában biztos érvényesülést találna. Grallert Joachim keletporoszországi órásmester nemsokára le is érkezett családjával és kevéssé ideig Ujaradon folytatta mesterségét, majd 1867-ben átköltöztek Aradra és a mai Weitzer-, azaz Str. I. C. Bratianu, azelőtt Templom-ucca 2. szám alatt megvetette alapját a mai fényes cégnek. Eleinte szűk keretű órásműhely volt ez, de szolid-sága és vezetőjének ügyessége csakhamar terjeszkedést követelt, amit később a cégbe belépett Anna és a már itt született Rezső, helyes üzleti szellemmel még inkább előmozdították. A további idők folyamán aztán rohamlépésekben emelkedett a cég az elsők közé: főtéri üzlethelyiség, széles körökben ismert hírnév és így érkezett el a cég a mai szép jubileumához.

A jubileumot ma este egyébként az Iparos Otthonban emelkedett hangulatu társasvacsorával is megünnepezték Arad iparosai s elsősorban a szűkebb kartársak, az aradi órásk és ékszerészek.

A nagyszerűen sikerült vacsorán, amelyen Arad iparosságának színe-java vett részt, lelkes felköszöntővel is ünnepezték a jubiláló céget, Kun József szindikátusi elnök közvetlen szavakban üdvözölte a cég tulajdonképeni alapításában résztvevő és a vacsorán megjelent Grallert Annát, valamint a jelenlegi cégtulajdonost, Striegl Józsefet, aki válaszában megköszönte a meleg ünnepi és szeretetre, barátságra, összetartásra buzdította a megjelent órásk és ékszerész társait. A vacsora fesztelen hangulatban a késő éjjeli órákig tartott.

Most az ideje,

hogy a boldogulatos az első lépést megtegy. Január hó 18-án kezdődik a csehokzovák oszt. sorjátok házasa, miért is rendeljen azonnal egy sorjátot a csehokzovák jéről kösimert. Ungar bankháznál Kossice (Kassa) Munkom-ucca 20. A sorjátok Arad egész 80 kor. 400 lei, fél 40 kor. 200 lei, negyed 20 kor. 100 lei, nyolcad 10 kor. 50 lei. Prospektusai és felvilágosításai szivesen szolgál nevüket bankhát. Diszkrét árúállítás, kulcsos kiszolgálás. — Elárulások és ügyek felelőseinek.

Véleményem szerint

nincs igazuk a mamáknak, amikor szigorúan megdorgálják a kipirultan hazatérő fiút: „Már megint futballoztál te csirketogó! Nem megmondtam, hogy nekem ne rontsd a cipődet, ne törd el a lábodat, mert istenbizonny eldől-pángollak!” Ismétlem, nincs igaz a szigorú mamának, vagy papának, aki elmaradt a korszellemtől és nem tudja, hogy a futball már nem cipőrontó szórakozás és lábtörő sport többé, hanem komoly életpálya, amely hírt, dicsőséget, sőt nem megvetendő existenciát is nyújt. Felhozom példának az Auer Ricsit, aki aradi gyerek. A mamája valószínűleg azt akarta, hogy tanult ember legyen a fiából, a papa viszont talán munkásnak szánta, mert ugyis kerüli az iskolát. A Ricsi gyerek azonban talán egyiket sem akarta: se tanulni, se dolgozni. Ő mindig csak futballozni szeretett volna és a többi mamák és papák matogatták is a gyerekeiknek:

— Látod, így jár az, aki nem engedelmeskedik a szüleinek! Sohasem lesz semmi a Ricsiből...

De a kis Auer-fiu se látott, se hallott, ha kellett, meziláb is rugdalt a kemény bőrgömböt, amely oda repült, ahová ő akarta. A zöld mezőben, ziháló mellett, táradhatatlanság fuott a labda után, amíg más „rendes” gyerekek a cosinus-tételt tanulta és papaszemmel bíllázta az unalmas tankönyveket. Ricsi viszont pompásan tudott „driblizni”, csavart lövései hatalmas erővel repültek a kapura és a fiúk közül senki sem volt olyan veszélyes „csatár”, mint ő. Barátai már jölfizetett szakmunkások voltak, vagy az érettségire készültek, ő pedig Arad bajnokságának csatára volt és vasárnaponként csak úgy harsogott a tribün, amikor a közönség (urak, asszonyok, kisasszonyok, kocsisok, diákok, munkások, családapák, bankigazgatók, manikűrslányok...) kórusban üvöltötték:

— Ricsi egyedül! Ricsi! Ricsi!

Extázisban zúgták a nevét, vállakra kapva ünnepezték, hős volt, akiről egész héten beszéltek irodákban, műhelyekben, iskolákban. Az újságok nagy cikkeket irtak róla, mintha miniszter lenne, vagy tömeggyilkos, primadonna, vagy nagyhirű feltedező. Társai és barátai büszkéek voltak arra, hogy Ricsi tegezt őket és a papák-mamák most már elismerően bólogatták a fejüket újságolvasás közben:

Látod fiam, az Auer-fiu milyen sokra vitte!

És mintha sóhajtott volna is hozzá: bezeg az én fiam mindig csak magolt és sohasem futballozott. Ma pedig azt olvassuk a lapokban, hogy az Auer-fiu, mint egy budapesti proficsapat új csillaga egyetlen mérkőzésen öt gólt lőtt egy olasz csapat kapujába. Hát kérem, ez nem csekélység. Ez már világhírt, nagy jövedelmet jelent: Ricsi fürgé lába beütött a nemzetközi arrivátság bővös porondjára, amíg a többiek, mint irodai gyakornokok és segédmunkások döcögnek az élet szürke útjának legelején. Ezért mondom nektek ó papák-mamák, ne sajnáljátok, ha a fiu rongygyá rugta a cipőjét. Esetleg kifizetődik. Legelőbb a Ricsinél, igen. (g. s.)

U R A N I A B A N

5, 7 és 9 órákor.

A francia filmtechnika pazar kiállítását találja meg az

Elvarázsolt sziget
látványos filmjátékban. Ezt megelőzi:

Taps mint hadvezér
világháború miniatűrben.

5 és 10 lejes helyarákkal vasárnap d. e. fél 12 órákor

Nagy Matiné
aholy ülés 15.— 1ej.

AZ

APOLLO

PÉNTEK

Életkép a „MA” asszonyáról. 8 felvonásban.

Főszerepben:

LILDAGOVER

VASÁRNAP MATINÉ.

G A Z I F É R F I

H I R E K.

Az ujévi malac

cukrászati remekei már kiheveredtek a kirkatokba. Egész kis malac-falka mindenütt. Rőffenésre készülő ormánykák lelapulva bujnának el rózsaszínű cukros rózsák szirmai alatt. Homlokukon cirádás betűkkel dísztük: 1928! A Párkák az enyészetre rohanó esztendő fonatának utolsó szárait eregetik már, még két nap és összekoccanó poharak között hagyjuk elosonni a sutbadobott, megunt, agyonátkozott 1927-et. A vén szakállas lókött, az öreg makkaszt, hogy mámorral, pezsgődévajos malacvisongatás kíséretében helyetlenné válik meg a rózsaszínreményes jövőszentendőt s minden rosszat beszélünk neki a 27-ről, amelynek még most hül csak a helye.

Igy szoktuk mindig: Hozsánát zengünk az esztendő minden jövevényének elébe. Karonragadjuk, csók-faljuk, aranyos barátunknak hívjuk s... ahogy jobban bemutatkozott, egy sik... velünk a többivel, még csak emlékezni sem akarunk rája és bandériummal vonulunk az Ujév fogadtatására, hogy aztán abban is csakódjunk. Még két nap, a kalendárium utolsó lapját tépjük, a világ orsóján lepergetjük ezesztendő utolsó napját és életünk szekere feléd kanyarodik, ó 1928. Most kezd-hemám ugy: csalódtunk az elődödben, a tegnapi, a tegnapielőttben, az azelőttben, benned a remény, légy te a megváltó... De nem... ezek frázisok, amelyet minden jóra-való Ujesztendő már hirből hall és utál.

Nem, neked a nevedben van valami biztató, ó *derék 28-as*, stílusosan simulj éned nagyszerű elnevezéséhez s gondolj kollégáidra. Nem kérlek, alternatíva elé álltunk: teljesítsd baráti kötelességed velünk. Ez csak szény beharangozó. Szilveszterkor majd együtt mulatunk, habzó pezsgő mellett jobban meg lehet beszélni a dolgot. Hírnökeid rózsás ormánykákat már kidugták a kirkatokba. Egész kis malac-falka mindenütt. Homlokukon cirádás betűkkel dísztük: 1928! Ezt az esztendőt, a te esztendődöt, a mi esztendődöt még marasztalni is akarjuk majd s már most igérjük: utódodnak egy szót se panaszkodunk rólad, hisz komák vagyunk, ugy-e, *28-as* cimborá?... (s-d)

— **HIRDETŐ KÖZÖNSÉG B. FIGYEL-MÉBE.** Kérjük a t. hirdető közönséget, hogy hirdetését az ujévi szám részére juttassa el szombat délig a kiadóhivatalba, mert a később feladott hirdetések lapunk ujévi számába elhelyezni nem tudjuk.

— **Karácsonyi rekvém Ferdinánd király lelki-üdvéért.** Curtea de Argesből jelentik: Karácsony első napján reggel 8 órakor a curtea de arges kolostorban gyászistentisztelet volt az elhunyt Ferdinánd király lelkiüdvéért. A gyázmiséra Mária királyné, Elisabeta görög királyné, Ileana hercegnő, Miklós herceg, régenstanácsi tag és szoros udvartartásuk vett részt. A felségek karácsony másodnapján délután 3 órakor tértek vissza a fővárosba.

— **Mária özvegy királyné utazása.** Bucarestből jelentik: Az udvartól kiszivárgott hírek szerint Mária özvegy királyné az ujévi ünnepre Belgrádba utazik. Még kérdés, hogy a Felső Asszony Bécsbe is ellátogat-e, ahol azonban legfeljebb két napot fog tölteni.

— **Megtagadott városi támogatás.** A permanens bizottság ma délelőtt az aradi görög keleti kántorok kérvényét tárgyalta, akik arra való hivatkozással, hogy a többi felekezetek kántorai kapnak szubvenciót a várostól, erre az évre megfelelő összegű szubvenciót kértek. A permanens bizottság, minthogy a költségvetésben nincsen fedezet erre a célra, megtagadta a kérelem teljesítését.

— **Borzalmas robbanás a fővárosban.** Bucarestből jelentik: A Strehala Baltone szeszgyárban tegnapi tűz ütött ki, amelynek következtében a gyár szeszraktára felrobbant. A raktárban huszonhat vaggon szesz volt be-raktározva, amely a gyár épületével együtt megsemmisült. A robbanás ereje a környékbeli házak összes ablakait bezúzta. Szakértők szerint a kár negyven-ötven millió lej.

Kifizetik Aradváros kisajátított földjeit.

A város vezetősége a hivatalosan megállapított értékeket felveheti az állampénztárnál.

(Arad, december 29.) Az aradmegyei agrárbizottság ma értesítette Aradváros vezetőségét arról, hogy a kisajátított városi földek és telkek ellenértékét felvehetik az állami

pénztárnál. A Cetatei Veche (Óvár)-téren kisajátított telkekért holdankint 9000 lejt kap a város, míg a Libás-dűllőben kisajátított földekért holdankint 3400 lejt vehet fel.

Ujabb fagyhullám közeledik.

Változatlan hevességgel tombol a pusztító vihar Angol-, Francia- és Olaszországban. — Erős havazás, nagy hideg Német- és Magyarországon.

előre Franciaországot, Németországot és Hollandiát érinti.

(Az Aradi Köziöny távirati tudósítása.) A világ minden részéből érkező jelentések szerint fagyhullám közeledik, amely hír szerint erősség tekintetében semmiben sem fog mögötte maradni annak, amelyen már átestünk. Az időjárás egész Európában katasztrófális és számos szerencsétlenség okozója lett.

A római jelentések szerint a heves sírózó és esős idő következtében Velence mellett a tenger hullámai a Szent Márkus teret is elborítják. Délben a téren már 20 centiméter volt a víz magassága és fapallókat kellett lerakni. Nápolyi jelentések szerint ott is erősen pusztít a szökőár. Sok házat ki kellett üríteni mert az ár átmosta a falakat. Triestből jelentik, hogy a triestti kikötő felé ma újból erős vihar pusztított. A szél sebessége elérte az óránkinti 120 kilométert. A vihar megbénította a hajóforgalmat és nagy károkat okozott a városban.

A párisi jelentések szerint fagyhullám vonul végig az országban. A La Manche csatornában valamivel alábbhagyott a vihar. Boulogne és Calais között az állandó esőzések folytán megázult a pályatest, úgy hogy ma reggel kisküldött egy személyvonat. Négy utas megsebesült. La Rochelle kikötőben a vihar következtében egy személygőzös össztűzközött egy halászgőzssel. A halászhajó elsüllyedt. Északfranciaország egyes helyein a vasuti forgalom teljesen megállt. Brestből több hajó elindult de a vihar miatt kénytelen volt visszahajni. A Maas állása erősen megduzzadt az esőzések és hóolvadások következtében. Mezierec és Sedon környékét elöntötte az árvíz. Az Aisne és a Marne is erősen emelkedik. Marquis és Cañier között szintén vasuti szerencsétlenség történt az időjárás miatt, több utas meghalt. A fagyhullám következtében ma mausz hét fok a hőmérséklet Párisban. A fagyhullám egy-

A berlini jelentések szerint Párisban mínusz hét, Frankfurtban 14 fok a hideg. Budapesten mindössze öt fok volt ma délben. Budapesten, Szegeden és Pétegyháza erős havazás indult meg. A pozsonyi jelentések szerint a Száva nevű cseh megfigyelőhajó Oroszvár közelében befagyott a Dunába. A hajó nyolc főnyi legénységét a magyar kormány engedélyével egy cseh repülőgép élelmezte, úgy, hogy ledob naponként élelmiszereket a beszurult hajóra.

A meteorológiai intézet jelentései különben további hőszünetet, szeles időt és erős havazást jósolnak be.

Az esti jelentések szerint az Engadin augol gőzösön, amely a La Manche-csatornába közlekedik 650 utas forgott halálos veszedelemben. A háromnapos orkán következtében a hajó erősen megsérült és már tíz mérföldnyire Folkestontól a hullámok a hölgyszalon ablakain is behatoltak. Nagy pánik tört ki a hajón, amelynek a tisztikara igyekezett lecsillapítani az utasokat. Végre nagynehézen elérte a hajó Folkestont. A csatornában újból szünetel minden hajóforgalom.

A budapesti M. T. I. jelentése szerint a hófúvások miatt Balatonszentgyörgy, Zalaapáti és Túrje között szünetel a vasuti forgalom. Kecskemét és Lajosmizse között másfél méteres hó borlaszolja el a vasuti pályát. A lapátolás hasztalan. A Debrecen-Budapest között közlekedő vonat Turgonyon megrekedt, míg a szabadka-budapesti vonat Szentesen akad el. Lengyelországban — a varsói jelentések szerint — szintén szünetel a vasuti forgalom a nagy hófúvások miatt.

— Szabálytalanságok egy bucuresti-i intézetnél. Bucurestiből jelentik: A hadügyminiszter elhatározta, hogy vizsgálatot indít a bucuresti-i Educatia Fizica Intézet ellen, ahol bizonyos szabálytalanságnak jöttek nyomára.

— Eljegyzés. Devecseri Tóth Katinka és Sándor Károly (Nagyzerind) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Elfoglalta hivatalát az új pecscai főszolgabíró. Beszámoltunk már arról, hogy Fazekas Lajos pecscai főszolgabíró nyugalmába vonult. A belügyminisztérium a nyugalmába ment főszolgabíró helyébe dr. Dragan György volt petrozsényi főszolgabírót nevezte ki, aki tegnap el is foglalta hivatalát. Az új főbíró szimpatikus, megnyerő egyéniségű hivatalnok, aki mindenütt, ahol működött, a lakosság szimpátiáját vívta ki magának.

Olcso üzleti könyvek, dossziék

Sándor Ferenc papírtüzetében Arad

— Rejtélyes gyilkosság Bucarestben. Bucurestiből jelentik: A bucuresti-i repülő-anvagraktár közelében rejtélyes gyilkosság történt. Omer Salli őrt ma reggel az anvagraktár mellett holtan találták. A katonai ügyészség azonnal szigorú vizsgálatot indított és megállapította, hogy a török származású katonát lelőtték. A gyilkosok kézrekerítésére széleskörű nyomozás indult.

— Télre béreljen Kerpel könyvtárában.

— Aradváros nyomtatványszükséglete. Dirlea Vazul gazdasági tanácsos a permanens bizottság mai ülésén beszámolt a város nyomtatványszükségletének fedezésére kiírt árlejtés eredményéről, amely szerint három ajánlat érkezett be. A legelőnyösebb ajánlatot a Diecezana-nyomda tette s ezt elfogadásra is ajánlotta. A permanens bizottság a tanács elé málta az ügyet véglegesen jóváhagyás vé-

Frakk és smokingok a legelegán-

sabb kivitelben:

SÁMSON JAKAB

urliszabó termelben készülnek

ul Neuman-ház, I. em. Szövet nagy raktár.

— Győző Alfréd felgyógyult. Az aradi színház kedvelt tagja, Győző Alfréd hosszú és súlyos betegségéből felgyógyult és hétfőn, január 2-án újra a közönség elé lép. A meggyógyult Győző Csuda Mihály szerencsésében lép fel betegsége után először az aradi színpadon.

— Az állampolgársági bizonyítványok kiosztása. Az aradi polgármesteri hivatal felhívja azokat az aradi állampolgárokat, akik még nem váltották ki állampolgársági bizonyítványukat, január elsejéig válták ki, mert 1928. január elseje után csak a minisztérium utján kaphatják meg.

— A külügyminisztérium ujéve. Bucurestiből jelentik: A külföldi katonai attasék ma megjelentek a külügyminiszter előtt és átnyújtották újévi gratulációikat.

— Arad polgármestere reparálta az aradi husiparosok sérelmeit. Beszámoltunk mai számunkban arról, hogy az aradi mészárosok a vágóhid igazgatóját arra kérték, hogy a közelgő ünnepeket tekintve, függessze fel a mai napra a vágási tilalmat, hogy ujévre el tudják látni Aradváros közönségét hussal. Alexandrescu vágóhídi igazgató kereken megtagadta a kérelem teljesítését. Az Aradi Közlöny a közönség ellátása érdekében interveniált Angel István dr. polgármesternél, aki tegnap személyesen kiszállt az aradi vágóhidra és elrendelte, hogy a hentesek és mészárosok ma is szabadon vághassanak. A rendeletnek megfelelően azután ma teljes üzemmel dolgoztak az aradi vágóhidon az aradi husiparosok.

— A királyi testőrgárda ünnepe. Bucurestiből jelentik: Tegnap délután 5 órakor az udvari gúzsra való tekintettel, minden fényesebb külsőség mellőzésével tartották meg a királyi testőrgárda szokásos évi karácsonyi-ünnepélyét, amelyen Mihály király kíséretében Mária özvegy királyné és Elena anyakirályné, Miklós herceg György görög exkirály s Elisabeta királyné, Pál jugoszláv herceg, Irine, Olga és Ileana hercegnők is megjelentek. A karácsonyi-ünnepséget istentisztelet vezette be, amely után Paul Anghelescu hadügyminiszter üdvözölte a királyi vendégeket. Ilarievicz gárdaezredes beszédében a gárda örök és tántoríthatatlan hűségét fejtette ki a királyi ház tagjai iránt. Ezután átnyújtották Mihály királynak a testőrezred tisztikarának ajándékát, egy szépívű damaszkuszi kardot, amelynek felkötő szíja aranszálakkal van átszőve. A királyi ház különféle ajándékokat és cigarettát osztott ki a tisztikar és a legénység között.

— Az elhunyt vágóhídi h. igazgató temetése. Beszámoltunk arról, hogy Fried Miklós dr., ismert aradi állatorvos, a vágóhid igazgatóhelyettese, aki esztendőközön keresztül vezette az aradi vágóhidat, hirtelenül súlyosan megbetegedett. Ma délelőtt értesítették a várost arról, hogy Fried dr. tegnap este meghalt és temetése pénteken délután fél 3 órakor lesz. A város vezetősége nevében Angel István dr. polgármester levélben fejezte ki részvétét a süjtött családnak. A város koszorút helyez az elhunyt koporsójára és a város delegáltjai részt vesznek a temetésen, amely nagy részvét mellett fog végbemenni péntek délután fél három órakor az aradi izraelita temető halottsházából.

— Öten pályáztak a városi építésmérnöki állásra. Muresan János városi főmérnök beszámolt a város vezetőségének arról, hogy az építésmérnöki állásra kiírt pályázat eredményeként öt ajánlat érkezett be. Az öt ajánkozó, névszerint: Sincal Jenő mérnök, Geiringer Ervin mérnök, Derecskey Károly és Kroll Gyula mérnökök és Kaloszey építőmester. Olariu István városi főmérnök javaslatára a permanens bizottság a kinevezési és előléptetési bizottsághoz tette át az ügyet ajánlattétel végett.

— Titokzatos rablógyilkosság Besszarábiában. Chistinauból jelentik: Megírtuk, hogy karácsony szentestéjén a szomszédok meggyilkolva, holtan találták Kuniskaja orosz nemzetiségű varrónőt, akit gyilkosa borzalmas kegyetlenséggel, harminc késszurással ölt meg. A rendőri vizsgálat megállapítása szerint rablógyilkosság történt és az ismeretlen bndita a varrónő összekuporgatott pénzét, mintegy 30.000 lej el is rabolta. A rendőrség ezért különféle gyanúkok alapján letartóztatásba helyezte Arapu munkást, a varrónő al-bérlőjét, akit azonban ma szabadon engedtek, miután igazolni tudta, hogy a gyilkosság idején Ploestiben tartózkodott. A rendőrség most más irányba vezette be a nyomozást és mára újabb letartóztatások várhatók.

Áldoktor Forgács Anna gyilkosa.

Erdélyi Bélának hamisított a diplomája. — Okirathamisítás címén új eljárás indul meg ellene.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata.) A berlini tudományegyetem ma átiratot küldött Enyedi budapesti vizsgálóbíróknak. Erdélyi Géza dr. ügyében, akinek a diplomája iránt érdeklődött a vizsgálóbíró. A válasz közli, hogy Erdélyi 1924-ben ment át a hallei egyetemről Berlinbe, ahol 1925. elejéig hallgatta az ottani előadásokat, de doktorrá nem avatták. A diplomán jelzett időpontban nem is volt Berlinben doktoravatás, míg Erhardt-

Schmidt professzor, akinek az aláírása Erdélyi diplomáján szerepel, sem rektor, sem dékán nem volt abban az időben. Az aláírás egyébként hamis, mint maga a diploma is, amelyről hiányzik a víznyomás. A szenzációs közlés nyomán Budapesten megindul az eljárás Erdélyi ellen okirathamisításért is. Hír szerint a hallei egyetem is feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik segédkezett nyújtottak a diplomahamisításban.

— Halálozás. Özvegy Manheim Pálné, szül. Mayer Róza, életének 81-ik évében elhunyt. Temetése péntek délután fél 3 órakor az aradi izraelita temető halottsházából lesz.

— Timisoarán új klubot alapítanak; Holt remények, meggyilkolt vágyak temetője — Arad; Megindult a futballisták kivándorlása Romániából; Pálmay Ilka szerelmi regénye gróf Cziráky Jánossal; Tischler Móríc nem fizetése képtelen; és egyéb érdekes cikkek élénkítik az Erdélyi Futár friss számát, mely közli Serédi Justin hercegprímás képét is. A Szögyéni Kiss Endre szerkesztésében Clujon megjelenő hetilap Aradon is kapható, ára 12 lej.

— Műkedvelő előadás Chisineun. A kisenői rom. kat. egyház nagyszerű műkedvelő előadást tartott karácsony másodnapján. A műsört egy prólóg vezette be, melyet Rosenthal Dodó adott elő ügyes szavalói készséggel. Ezután egy nagyon kedves karácsonyi mesejáték következett, melynek előadása a szépszámu közönség teljes tetszését vívta ki. Melegen ünnepelték Marián Gizikét, aki a főszerepben élénk játékaival tünt fel. Ugyancsak sok tapsot kapott még Rosenthal Dodó, Kotzka Eta, Takács Rózsi, Fackelmann Mancika, Sz. Nagy Gizi, Soffró Rózsi, Geizer Bözsike, Boros I. és Molnár I. Bájos volt és kedves hatást váltott ki az apró kisgyermekek által előadott törpetánc. A betanítás nehéz munkájáért Molnár Lujzikát illet minden dicséret.

HARRY
LIEDTKE,
LILY DAMITA,
VEREBES ERNŐ
PAUL RICHTER

— Aradi pékmesterek harca a házalás ellen. Érdekes ügygel foglalkozott ma a város vezetősége. Az aradi pékszindikátus kérvényt nyújtott be a városhoz, amelyben ismertette, hogy egyes pékek embereket fogadtak fel, akik házalnak a süteményekkel. Miután ez a többi pékekre nézve jelentős kárt jelent, kéri a várost, szüntesse be ezt az árusítási módszert. Miután erre nézve a városnak semmiféle szabályrendelete nincsen, a város vezetősége áttette a pékszindikátus kérvényét az aradi ipartestülethez és a kereskedelmi és iparkamara vezetőségéhez, s azoktól kért szakértői véleményezést. Az ipartestület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a város helyesen tenné, ha betiltaná a süteményekkel való házalást. Ezzel szemben a kereskedelmi és iparkamara csak azt a nézetét fejezte ki, hogy a süteményárúsítók ne a gyalogjáróban, hanem azon kívül áruljanak, egyébként semmi kifogást nem terjesztett be a házalás ellen. A város vezetősége a beérkezett vélemények alapján a napokban dönt véglegesen arról, engedélyezi-e a süteményekkel való házalást, vagy helyt ad a pékszindikátus kérvényének és betiltja a péksüteményekkel való házalást.

— Pataky képkiallítása a Kulturpalotában. — Lopás az aradi pályaudvaron. Vakmerő lopásai kísérlet történt tegnap este az aradi pályaudvaron. Egy kiskorú iparostanonc felment egy pár percre az őrizetlenül hagyott mozdonyra és csavarhúzóval a kezében először leszrelte a manométert és utána a többi gépalkatrészek leszreléséhez fogott. Közben egyik fűtő észrevette a garázdálkodó fiút és ártalmatlanná tette. Átadták az állomási rendőrségnek.

— Téli új tánckolont kezd Jan. 5-én a városi táncteremben.

— Villamoskocsik karambolja. Berlinből jelentik: A hannoveri jelentések borzalmas szerencsétlenségről számolnak be. A paderborni villamosvasút utolsó kocsija leszakadt a vonatról és visszafelé haladt a lejtőn. Az elszabadult kocsi néhány perc múlva összeütközött a felfelé igyekvő másik villamossal, amelynek a mozdonya kisiklott. A vezető és a kalauz életveszélyesen, több utas könnyebben sérült meg.

— Névicsek (dívatosak) újévre Kerpelnél.

Betörés Aradon.

Takarítás közben kifosztották egy aradi iparos lakását.

(Arad, december 29.) Az ósz óta mindennapra esik legzárabb egy nagvobbszabású betörés Aradon. Tegnap a város legforgalmasabb helyén fosztották ki egy üzlethelyiséget, ma pedig a Soerelul (Zoltán) uccán történt egy vakmerő betörés. A Zoltán-ucca 5. számú házban lakik Kókényesi Viktor aradi iparos. Ma reggel a lakást takarították és a nyitvahagyott ablakon betörők hatoltak be a szobába, ahol összeszedték az összes ágy- és ruhaneműket és megszöktek. A betörők néhány percig dolgozhattak csak, de alapos munkát végeztek. Ugyáltszik, hogy az ablak alatt kocsi várakozott, amelyre rápakolták a sebtiben kidobált holmikat. Amikor rövid idő múlva a lakás tulajdonosa visszatért a szobába, nagy meglepetésre, az értékes holminknak csak hűlt helyét találta. Azonnal értesítette a kerületi rendőrséget, ahol a vakmerő betörők kézrekerítésére bevezették a legszigorubb nyomozást.

Éhhalál Kinában.

Négymillió kinalt fenyeget az éhínség veszedelme.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Pekingből jelentik: A Santung tartománybeli európaiak megerősítik azt a híradást, hogy a tartományban körülbelül négy millió bennszülött az éhhalál előtt áll. A tartomány 107 járása közül 35 járásban a termések nem is egész 10 százalékát takarították be, 30 másik árársban pedig a terméseredmény csupán 10-40 százalék között ingadozik. A lakosság nagy része fahánccsal és porvívával táplálkozik. A nyomor azonban még nem érte el mélypontját. Azok a parasztok, akik azelőtt jómódban éltek, potom áron kótyavetyélik el állatállományukat, csak hogy minél hamarabb kivándorolhassanak.

A hatóságok a szárazságban és a sáskajárásban látják az mség okát, az európaiak azonban a polgárháborúnak, a rablóbandák elszaporodásának és a túlrhetetlen adózásnak tulajdonítják a dolgot. Nincs remény arra, hogy Kinában megfelelő pénzmennyiséget gyűjtsenek össze, hogy a népesség nagy részét megmentse az éhhaláltól. Sürgős külföldi segítségre volna szükség, azonban egy nagyobb akciót nem igen lehet végrehajtani, mivel a csapatok és a rablóbandák meghíttatnak azt. Hasonló állapotok uralkodnak Csü tartomány déli részében, ahol a termésnek csak 20 százalékát lehetett betakarítani.

Óriási árleszállítás! AMITIÉ-rendszer! 20%-os engedmény!

Ujévi árusításainkat megkezdtük, árainkból

20%-ot leszámítunk.

Nagy választék női téli kabátokban, szőrme bundákban, leányka kabátokban, szövet és selyem ruhákban.

Különlegesen szép árak!!!

VICTORIA női confectio divatház Arad, a Dáciával szemben.

A külsszak mesélik...

Kovács Kató, a szőke primadonna Aradon. — Szilveszteri hecc a színházban. Operettírók ostroma az aradi színház ellen. — A karácsony legrosszabb vicce.

KOVÁCS KATÓ talán „szőkébben”, mint valaha, tegnap éjjel a tövisi gyossal megérkezett Aradra és ma délelőtt berobogott a próbákra. Nincs mulatságosabb az ekkor szokásos üdvözléseknél, az ismert kollégák felismerésénél vagy félreismerésénél. Gellért „kapi”-t úgy üdvözli Kovács Kató, hogy: „adj Isten Csányi!...” ami ellen ugy Gellért, mint Csányi szörnyen tiltakoznak. És ilyenkor végössza nincs az elbeszéléseknek, a szegény interjú akaró újságíró alig tudja néhány pillanatra megkaparítani a művésznőt és akkor is minden csak táviratstílusban mehet.

Elvonszolom egy csöndes, diszkrét sarokba. „Hova cipel?...” — rebben fel ijedten. „Csak néhány kérdés, több semmi sem...” — felelem. „Már azt hittem, hogy...” — és mosolyog. Tehát a kérdések: „Honnan jön, hol volt szerződésben és hova megy?...” Vall, mint a parancsolat:

— Marosujvárról jövök. Illedelmes gyermek lévén, a karácsonyi ünnepeket szüleimnél töltöttem. Vendégszereplni csak Aradon fogok, azután azonnal visszatérek Magyarországra. Legközelebb Budapesten a Városi Színházban fogok fellépni. A most bemutatásra kerülő Cigánykirály után. Egyébként pécsi és úpesti primadonna vagyok. Azelőtt pedig egy évig voltam Kassán, egy évig Miskolcon, egy évig...

Közben odalibben Beteghi Bébi, s meghallja az utolsó szavakat, közbevág:

— Ahogy te egy évig egy helyben maradtál...

Indignálódva mondja Kovács Kató:

— Na, nekem csak a hírem rossz. Különbben is minden primadonnának illik, hogy rossz híre legyen...

Azután Szendrey direktorné akcióba lép. Nem engedi kisajátítani a „szőke Katót”. Féltékenykedik, elragadja és ha már „sétáltatni a korzón” nem lehet, viszi ebédelni. Ez a kaszsa-politika...

DÉLELŐTT egyébként a színházra bohókás hangulat telepedett le. Hetényi Elemér főrendezőnek Szilveszterre megírt Cirkuszhercegnő-paródiáját próbálta a társulat. Majd megszakadt mindenki nevében. Hogyisne, amikor például a címszerepben L. Kiss Mariska formái himbálóztak be a színpadra, s aztán csalogányt maga mögött hagyva énekelte a „máj dárlingot”. Ami ellen különben Erdélyi Kálmán, az éber ügyelő, jelenleg Mister Fix apprehendált élénken. Persze, ő bicsérdista és nem enged semmiféle májról beszélni, még ha azt oly bájos hölgy is ejti ki, mint L. Kiss Mariska. És a mindenki aranyos kedélyű „Marscsája” táncolt is, csarilsztont, meg tangót, meg leutánozta Josephine Bakert. Mindenki kórusban tapsolt és nevetett. Csak állítólag Lengyel Irént látták haragosnak...

Hetényi mulatságos átdolgozásán egyébként is rengeteget mulattak. A „magas iskola” számnál például nem kisebb lovak, mint Mészáros, Olasz, Jávor, Jung, Kallós, Földes, Kövály, na meg Alföldy vágattak be papíra-toiletben. Különösen „Mészáros tüzes arab fajmén” tűnt ki. Csak Jávor méltatlankodott, hogy ujabban a prózát, s kiváltkép őt löszámba veszik. Mészáros ezzel intette le: „Örüli, hogy egyáltalában számbavesznek”...

Hetényi visszaadja a paródiában a kölcsönt Fekete Tivadarnak a sok szekaturáért, amiben a „Miss Montecarlo” körül ugyancsak alaposan részes volt: Miss Montecarlo sarun belejt a színre. Megkérdik, mi baja. „Megbuktam, letörttem, belefultam a májembe.” Vajjon szegény Fekete, hogyan éli ezt tul?...

ÁLLÍTÓLAG HETÉNYI és FEKETE nyomán az operettek, revük egész sereg titkos írója keletkezett Aradon. A titkos drámaírók helyett most ez a divat. Ujabban Deésyné és Baricsné-Gál Manyi terjesztenek oly rémhíreket, hogy zenés-darabot írnak. Megtudta ezt a társulat egy fiatal művésznője és nagykomolyan fölkereste Deésynét:

— Nézd, drágám, mi mindig szerettük egymást. Hallom revűt írsz?...

— Szerepügy? — kérdezte írői fölényvel Deésyné.

— Igen kérlek, ugy-e szeretsz engem és remélem, nekem — nem lesz szerepem a revűben — szólt s érthetően sebtiben távozott...

Végül egy „vicc”. Karácsonykor Jungot ugratták vele. Nekem Kun mesélte el. Minden felelősség őt terheli. Azt mondják Jungnak:

— Akarsz egy nagyszerű énekesszerepet?

— Hogyne! — kapott rajta tele ambícióval Jung Jani.

— Hát akkor csapi fel Betlehemesnek...

Én Isten bizony nem tehetek róla...

Tarján.

Aktuális

ujévi ajándékban részesülhet ha résztvesz az

Uránia

Szilveszter éjjeli előadásán.

Vetítésre kerül:

Hercegnő és hegedős

világiskert aratott életkép.

Kisorsoltatik:

1 üveg pezsgő és 1 malac.

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 5, 7 és este 9 órakor

Lucy Dorain és Willy Fritsch-el

a főszerepben.

Herceg és kokottok.

Pazar kiállítású film.

Rendes olcsó helyárak. Kibővített zenekar.

Szilveszter éjszaka: Csodadoktor.

Háborus tragédia

a béke tizedik esztendejében.

Az aradi városház egy szürke aktája mélységesen megrázó fájdalmat tárt a bizottsági tagok elé.

(Arad, december 29.) Sablonos, szürke ügyet tárgyalt ma délelőtt az aradi permanens bizottság. A referens egyhanguan, unalmasan adta elő az ügyet és minden igyekezete odairányult, hogy az ügyet néhány perc alatt letárgyalják. A városi illemhelyek 1928. évre való bérbeadásáról volt szó és a referens előadta, hogy három ajánlat érkezett be, a két legelőnyösebb Szilágyi Péter aradi hadirokkant és özvegy Neumann Jenőné. Rövid vita fejlődött ki a tagok között a bérletre vonatkozólag, amikor Dirlea Vazul gazdasági tanácsos feketeszegélyes partitúráját húzta ki az aktacsomagból és fennhangon olvasta fel: — Neumann Jenő erdőmérnök, meghalt 1927. decemberében.

— Csak nem az özvegye kéri a bérletet? — döbönt meg az egyik tag.

— De igen — szólt csendesen a referens. — Az özvegy a kérvényben előadja, hogy nincs más megélhetése és hogy a férje a háboruban szerzett baja következtében halt most meg.

Pillanatnyi csend támadt a szobában, a háborus tragédiái közül egy kis szenvedéssel, megálázattal és nyomorúsággal teli történet ismét előkerült. Az erdőmérnök özvegye ilyen módon keresi megélhetését, mert a háboru elvette tőle azt, aki eltartotta. A meghatottság azonban csak rövid ideig tartott és az ügy tárgyalása folyt tovább. Sorra került Szilágyi Péter hadirokkant kérvénye, akit ugyancsak a háboru tett teljesen tönkre és aki még dolgozni sem tud, hogy kenyerét megkeresse másképpen. Dirlea tanácsos felolvassa a rokkantegylet ajánlását és a permanens bizottság az özvegy 40.000 lejes ajánlatával szemben a hadirokkant 36.000 lejes ajánlatát fogadta el. Özvegy Neumann Jenőné kis tragédiáját pedig, amely csak egy a sok-ezer közül, ad acta tették.

— Választási harcok Franciaországban. Párisból jelentik: A szocialista kongresszus tegnapi ülésén a párt választási taktikáját vitatták meg. Renaudel visszautasított minden szövetkezést a kommunistákkal. Hangsúlyozta, hogy a következő parlamentnek baloldalinak kell lennie, ha azonban a párt nem elég erős, a demokrata polgári pártokkal kell szövetkeznie.

Nyomaveszett

a hazatoloncolt timisoarai bankigazgatónak.

Miért késik Hauska Rudolf kiadatása. — A bécsi rendőrség már Magyarországra kísértette a letartóztatott vezérigazgatót.

(Arad december 29.) Hauska Rudolfot, a csődbejutott timisoarai (temesvári) Szerb Takarékpénztár vezérigazgatóját élénken várják nemcsak a timisoarai ügyészség, hanem a vagyonbukott kank károsultjai is, akik az ő Temesvárra hozatalától remélik azt, hogy megtudják a szenzációs bankbukás bűnügyi részleteit. Mint ismeretes, a temesvári ügyészség az elmúlt héten távirati értesítést kapott a bécsi ügyészségtől, mely hivatalosan közölte, hogy Hauska hosszadalmas kiadatási eljárásának végső mozzanatai is befejeződtek s hogy december 23-án adják át Hegyeshalomnál a magyar hatóságoknak, akik Kurticsig hozzák és itt átadják Romániának.

A távirat értelmében december huszonegyedikére várták Hauskát Temesvárra, de nem érkezett meg s a többi napokon sem jött róla hír. Tegnapelőtt az ügyészség úgy értesült, hogy a magyar hatóságok a reggeli órákban átadták Hauskát a sziguranca emberének s este hozzák Temesvárra. Az ügyészség a hirre telefonon érdeklődött a kurticsi határ-

rendőrségnek itt azonban azt a választ kapta, hogy Hauskáról ezideig semmi tudomásuk nincs és még nem érkezett meg Magyarországról.

Ezekután több oldalról felvetődött a kérdés, hogy mi van Hauskával? Az ügyészség tudomása szerint Hauskát december 23-án, mint ahogy a távirat is megemlítette, átadták továbbítás céljából a magyar határrendőrségnek s így érthetetlennek látszik, hogy hat nap elteltével sem érkezett meg. Holott Bécsből Temesvárra való hozatala legfeljebb két napot vehet igénybe. Illetékes köröktől nyert információk szerint Hauska késedelmének oka abban leli magyarázatát, hogy valószínűleg utközben Hauskát Budapesten leszállították s az ügyészségre vitték, hogy Rajna-Rosenthal ügyében, melyben ő is szerepet játszik, kihallgassák és Rajnával szembebeszéljék. A magyar hatóságok ilyenmő intézkedéséről ugyan semmilyen értesítés nem érkezett Temesvárra, mégis a különböző hírekkel szemben valószínűnek látszik, hogy ez a körülmény késlelteti a kiadatás további folvatását.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A vámkérdés az aradi iparosothonban.

Zima Tibor érdekes szabadelőadása az iparosok szabadliceumában.

(Arad, december 29.) Az aradi Iparos Otthon szabadliceumában tegnap este Zima Tibor, az Országos Iparosszövetség elnöke, a vámkérdésről tartott előadást. Elmondta, hogy a háború előtt, amikor az erdélyi terület Ausztriával közös vámhatáron belül állott, ez a probléma nem volt ismert. Ma az állam a vámbevételre nagy súlyt fektet, amit mutat az is, hogy az utóbbi két év alatt a vámbevétel kétszeresre emelkedett. Ennek a jövedelemnek kényelmes beszédési módja már magában véve is ösztönzi az államot a beszédett összegek fokozására. Az iparvédelem szempontjából is súlyt helyez az állam a vámkérdésre. Idézte a cukor esetét, melynek belföldi termelése a felemelt behozatall vám következtében annyira emelkedett, hogy ebből a cikkből ma kivitel van. Mint jellemző gazdasági mentalitásra mutatott arra, hogy a

belföldi 35—39 lejes árakkal szemben az itteni gyárak Bulgáriának 12 lejes áron adnak el cukrot. Részletesen ismertette az eddig követett exportpolitikát. Az az irányzat, hogy magas kiviteli vámokkal szorítsák le a belföldi árakat, kudarcot vallott. Csökkent a termelés és most rátértek az ellenkező módszerre. Az előadás további részében a csempészes okairól, az érték- és súlyvámok összehasonlításáról beszélt és arról, hogy nálunk a vámtarifákat nem a kellő szakértelemmel és bizonyos sokszor épen a közérdek szempontjának féltetelével állítják össze. Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy az általános konszolidáció e téren is kedvező hatást fog éreztetni. Az értékes előadást Reinhart Gyula, az Otthon elnöke köszönte meg a jelenlevő, nagyszámu hallgatóság nevében.

Zürichben 3.18, Párisban 15.65 a lej

Helyi valutaárak. (December hó 29.)
Kifizetések: Berlin 38.85, Newyork 162.25, London 792.50, Páris 6.40, Milánó 8.60, Prága 4.82, Budapest 28.45, Zágráb 2.86.50, Bécs 22.92.50, Zürich 31.35. — **Áru:** Márka 38.50, dollár 161.50, angol font 785, francia frank 6.50, olasz lira 8.50, cseh korona 4.80, pengő 28.40, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31. — **Pénz:** Márka 38, dollár 160.50, angol font 780, francia frank 6.30, olasz lira 8.20, cseh korona 4.75, pengő 28.20, dinár 2.75, osztrák schilling 22.80, svájci frank 30.50. — **Irányzat:** Lanyha.

Bucuresti-i tőzsdézárás. (December 29.)
Kifizetések: Páris 6.36.50, Berlin 38.70, London 789.50, Newyork 161.40, Milánó 8.54, Zürich 31.20, Prága 4.78, Bécs 22.83. — **Valuták:** Napoleon 648, német márka 38.60, leva 1.19, török lira 0.84, angol font 787, francia frank 6.58, svájci frank 31.40, olasz lira 8.75, drachma 2.15, dinár 2.85, dollár 161.25, lengyel marka 18.40, osztrák schilling 23, pengő 28.70, cseh korona 4.77.

Zürichi tőzsdenyitás. (December hó 29.)
Berlin 123.60, Amsterdam 209.27.50, Newyork 517.05, London 2525.50, Páris 20.36.50, Mila-

mó 27.31.50, Prága 15.32, Budapest 90.50, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.18, Varsó 58.05, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdézárás. (December hó 29.)
Berlin 123.57.50, Amsterdam 209.25, Newyork 517.20, London 2525.75, Páris 20.36.50, Milánó 27.31, Prága 15.32, Budapest 90.50, Belgrád 9.14, Bucuresti 3.18, Varsó 58.05, Bécs 73.10.

— **A fényüzési és forgalmi adók tarifája.** Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter ma aláírta a fényüzési és forgalmi adók egységes tarifájáról szóló rendeletet, amely kétszáz cikkre vonatkozik. Az új tarifák egyelőre a jövő év első negyedére érvényesek.

— **Nő a német munkanélküliek száma.** Berlinből jelentik: A munkanélküliek száma november 30-ikától december 15-ig 250.000 emberrel növekedett, ami 33 százalékos emelkedést jelent. Az összes munkanélküliek száma most több, mint egy millióra emelkedett.

— **A Déli vasut új vezére.** Budapestről jelentik: Gordon Róbert, a Déli vasut eddigi vezérigazgatója, a Dunagőzhajózási társaság magyarországi vezérigazgatója lett. Helyébe a Déli vasut élére Pogány Sándor eddigi igazgatóhelyettesét nevezték ki.

— **Amerikai aranyárakat Európába.** Párisból jelentik: A Guaranty Trust Company, a Compagnia francia gőzessel kereskedelmi tranzakciók céljaira tíz millió dollár aranyat indított utnak Európa felé.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILATKÖZT.

E rovat alatt közlőttekért nem vállalunk felelősséget.
NYILATKOZAT.

A fővárosi sváb bank igazgatója és mindene, Potchen Jakab, a falusi jegyző, nyilatkozatot adott le, amelyben engem ügynöknek nevez. Amint hogy ő nem egy komoly banknak az igazgatója, úgy én nem vagyok ügynök. Csak az igaz, hogy Szebesza Mátyás nevelőapám a Hanza-vállalatban egyenlő jogú társ az ő operett-bankjával. Apámmal azért szakított, mert mint társ, tiltakozott azok ellen az inkorrektégek ellen, melyeket Potchen Jakab elkövetett.

Kovács Lajos,
egyetemi hallgató.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsénk tisztelt betevő feleinkkel közölni, hogy az intézetünknel elhelyezett betétek kamatlabát 1928. év január hó 1-től kezdődőleg

2 (kettő) százalékkal leszállítjuk.

Arad, 1927. december 30.

7019

„VICTORIA”

takarék és hitelintézet m. r. t.

Özv. FRIED MIKLÓSNÉ született HORN STEFI mély fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett férje

Fried Miklós

az aradi városi vágóhíd helyettes igazgatója

életének 42-ik, boldog házasságának második évében december 28-ikán este 9 órakor rövid kinos szenvedés után elhunyt.

Temetése december 30-ikán, pénteken délután fél 3 órakor lesz az izr. temető halottas házából.

BÉKE PORAIRAI

Fried Mór, Fried Mórné szül. Burger Betti szülei. Fried Samu fivére. Dr. Horn Henrikné anyósa. Horn Magda, Horn Flóri. Horn György sógornói és sógora. 7016

Minden külön értesítés helyett.

Ha súlyt helyez a sörminőségre:

mindenütt kérjen

temesvári sört!

Téli különlegességek:

RECORD-SPECIALA

magasfoku világos erősör,

ENGLISH-PORTER

nehéz, tápláló duplamalátás sör.

Ujévkor

ne hiányozzon asztaláról

Ha nem adta fel hirdetését a karácsonyi lapunkba, adja fel az ujévi ünnepi számunkba.

El ne mulassza megnézni a Vadember étteremben az előrangú szá- **Neszményi Böske** **vezetése mellett**
lon női zenekart, mely hangversenyezik

Bogyó A.
 201 hatálya 20. — lejtel: 100. — lejtel: Teh angol hatálya 68. — lejtel: Gyapja hatálya 105. — lejtel: Párt és gyermek hatálya 15. — lejtel: Reform nadrágok 60. — lejtel: Keztyűk 45. — lejtel: Nappa bőrkabátok 225. — lej. Párt bokavédő 96. — lej. Selyem nyakendő 55. — lej. Selyem sták 126. — lejtel: — Kötött szettek, kabátok, mellények! Csipkék és szalagok legolcsóbban. Str. Eminescu 8 8708

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szöveg hétköznap 4. vasárnap 5 Lej. vastagabb betűvel 8. Hetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szöveg hétköznap 40. vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélveggel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabérlévez csatolását kérjük. A kiadóhivatal számja 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

Többen a sző: és a garat desinfekciálására és felintóknál használják a kéllenes ízű **EGGOMINT TABLETTAKAT.** Kapható minden gyógyszerüzemben és drogueriában.

UJÉVI FÉNYKÉPEK, HAGYÁSOK és FESTMÉNYEK
NAGY GEZA fényképész műteremben készülnök. Műterem: Arad, Bul. Reg. Maria S. Székely és olcsó árak! 1956

ALKALMAZÁS.

FASAROK MESTER MODELL KÉSZÍTŐT keresünk magas fizetés mellett azonnali belépésre. működési bizonyítvány kívánatos. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6963

PERFEKT főzőnőnek ajánlkozom 1-re. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 7012

GYAKORLOTT szövő munkásnök felvételnek. Stern Lipót és fia pamutszövőgyárában. Strada Muczius Scaevola volt keményítő gyár. 7010

JÓBIZONYITVÁNNYAL rendelkező fiatalember boltiszolgaj vagy ehhez hasonló állást keres elsőségre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 7009

GARANCIÁKÉPES érettségizett fiatalember irodai gyakorlattal megfelelő állást keres azonnali belépésre. Megkereséseket „Megbízható” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 7018

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ANTIK BUTOROK, villanylámpák, szőnyegok, Bösendorfer zongora, márkás porcellánok, gyermekágy, gyermekkoscsik, íróasztalok, asztalok, székek, festmények, kézimunkák, kis vitrin, dísztárgyak, számovárok, ágygarnitúrák, ebédlő, háló, szalonok, zongorapad, antik szalonok, antik órák, asztalok, ágyak, perzsbundák, szőrmék, férfi öltönyök, gyermek kelengyék, paravánok, sodronyágyak, teás moka, üvegszervizek, virág állvány, dísztárgyak stb. eladók. Salgóné bizományi üzlet Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota. 1000

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné. Strada Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Ha venni, eladni akar, hirdetést adjon fel hamar! Rendkívül olcsó az ára — negyvennyolc lejt tesz kockára

Képek keretek

villanyerőre berendezett speciális képek-keretező műhely. Oval, kerek és blondel keretek minden méretben és kivitelben. Freiman József Arad, Str. Bratianu 9.

Rossz villanyégők!

becserélése garantált gyári új égőre törött üveg és porcellán tárgyak szak-szerű ragasztása. üvegezést és képkere-tézést legolcsóbban vállal. Aradon a „MOTORICA” volt Asztalos Sándor-ucca 12. 2204

Gramphonok varrógépek

kedvező részletfizetésre kaphatók. Hanglemezekben érési raktár. Minden vételköltséget nélkül hallgassa meg eláger-újdonárgalokat. **HAMMER ZSIGMOND és FIA** Arad, Bulv. Regele Ferdinand No. 27. (Boros Bóni-tér.) 5145

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Muzsaj József

Arad, a színházzal szemben.

Őszi és téli árjegyzék:

LEJ:

Iskola öltöny	1600
Férfi öltöny tiszta gyapju	1750—
Férfi öltöny div. színekben	2450—
Sötét kék és fekete öltöny la.	2750—
Őszi felöltő	1950—
Uister double la.	2450—
Fekete téli kabát szőrmés	
sál gallérral	2650—
Fregoll raglán	2200—
Gummi kabát	850—
Bőrkabát minden színben la.	4600—

Mérték szerinti szabóság! Nagypostó raktár!

Ön is gazdag akar lenni?

A csehszlovák osztálysorsjáték bőven alkalmat nyújt Önnek erre: Legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben:

10 millió lej = 2 millió cK.

- 2 jutalomdíj á 3 millió 1/2 lej = 700.000— cK.
- 2 nyeresemény á 1 1/2 millió lej = 300.000— cK.
- 2 nyeresemény á 1 millió lej = 200.000— cK.
- 1 nyeresemény á 1/2 millió lej = 100.000— cK.

és sok nyeresemény á 450.000, 400.000, 350.000, 300.000 lej, azaz 90.000, 80.000, 70.000, 60.000 cK. stb.

Osszesen 115.000 nyeresemény. **285 millió lej = 57 millió cK.**

Összeértékben. Minden egyes nyeresemény készpénzben és levonás nélkül lesz kifizetve.

Minden második sorsjegy nyer. **Az I. oszt. huzása 1928. január 18-án.**

Rendeljen azonnal az általánosan ismert **Fortuna Bankháznál, Bratislava.**

Megrendelő lap. Borítékban küldendő. **FORTUNA BANKHÁZNAK.** Bratislava, Csehszlovákia. Küldjön I. oszt. huzáshoz egész sorsjegyet á 400.— lej fél á 200.— lej negyed á 100.— lej. Az összeget Önnek a sorsjegy vétele után vagy postátalvánnyal vagy pénzeslevélben átutalom. 6939

Név: _____
 Hely: _____ Ucca, ut: _____
 C. _____

LISSEM SÁNDOR

Piața Avram Iancu (Szabadság-téri) üzletében **Ujévi ünnepekre való tekintettel, mélyen leszállított árakban árusítok.** Női és gyermekkabátok, bluzok és pongyolák nagy választékban, valamint divatkelmék is. **Úgyisintén mindennemű varrást félnap alatt eszközölök.**

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,
 a Dunaparton. Előkeio otthon! Polgári árak! Táviratcim: „HUNGARIOTEL”

Legfinomabb **tea-vaj, tejfel, habtej, zsin** Székesfehérvár és Újvá napján kapható az **Aradi Tejcsarnok** üzleteiben: Str. Crisan (Karolina-ucca) 8. Ujév napján Str. Matianu (Forray-ucca) 2. Str. Bratianu (Weitzer J.-u.) 11. 10 óráig nyitva. P. Catedraiei (Tőkölly-tér) 13.